

Tingbok for Ringerike

Bok 34

1693

Transkribert av Thorleif Solberg

Gitt i gave til Ringerike slektshistorielag 2010 av
Thorleif Solberg

Søkbar bok

Boken er søkbar

Æ – Ø og Å kan være problematisk ved søk.

Noen ganger kan følgende bokstaver benyttes i stedet

Bruk E i stedet for Æ

Bruk O i stedet for Ø

Bruk A i stedet for Å

Det er register bak i boken.

Som ved tidligere subskripsjoner av tingbøkene har jeg prøvd å skrive ordrett av, men brukt en mer enkel rettskrivning, som f.eks. bli istedenfor bliffue.

Originalen til denne tingboka er skrevet med svært liten skrift, så bokstavene noen ganger er vanskelige å tyde og å skille fra hverandre. Jeg kan nok derfor av og til ha feillest ord, men har prøvd å markere dette i teksten.

Og da jeg alltid henviser til sidetallet i tingboka, skal min tolkning kunne være lett å kontrollere.

Vågård 11.april 1999.

Thorleif Solberg.

TINGBOK NR. 34 FOR RINGERIKE FRA 1693.

S. 68b.

RETTERGANG PÅ RUD I SOKNEDELEN 1. februar 1693.

År 1693 den 1. febr. var vi til rettens betjening uti sterboet på Rud, at skifte og dele arvingene imellem, hvis fastegods fantes efter Torbjørn Helgesen Rud. Overværende efter kong. maj. fogds anordning efterskrevne edsorne lagrettesmenn av Lunder anneks i Soknedalen, Norderhov prestegjeld underliggende, nemlig: Knut Lundesgård, Anders Bårnås, Gudbrand Halkinrud, Bendiks Tranby, Størk Sørdsdal, Hans Røsby, Jon Bjørke og Vebjørn Narverud, såvelsom lensmannen Helge Berg.

I retten fremstilte seg Torbjørn Nubsen Rud, og i retten inngav sin skriftlige stevneseddel, ved hvilken han fordrer i rette alle Torbjørn Helgesens arvinger til at gjøre riktig dele og skifte imellem dennem uti Rud, hvis dem efter loven arveligen kan tilkomme og imellem lodnet, såvelsom Anders Ellingsen Rud at produsere hvis hjemmel og adkomst han har for den halve bruk i den omtvistede Rud, item Paul Oppegård at møte med hvis breve han til sakens opplysning har uti hende, med videre etc., av 24. nov. 1692. S. 69a.

Hvorpå Torbjørn Rud inngav et makeskiftebrev mellem Torbjørn Helgesen og Jon Råen på 2 sold og 3 settinger i det påstevnte Rud etc. av 28. mars 1637.

Dernest ble inngitt et annet makeskiftebrev, hvorav sees at Torbjørn Helgesen til Kittel Arnesen at ha bortbyttet sitt odelsgods i Buøen mot 14 settinger uti Rud med videre etc. av 22. febr. 1638.

Nok et skjøte på 2 settinger i bemelte Rud av 18. febr. 1616. Item et skjøte på 5 settinger i bemelte Rud av 23. des. 1644 med videre etc.

Hvilke var adkomstbreve til ett skippund eller 48 settinger i Rud.

Nok ble innlevert i retten Jon Råens barns stadfestelse på det forinnførte makeskifte på 2 sold og 3 settinger i Rud, av 29.febr.1642.

Nok et stadfestelsesbrev til Kristoffer Gautesen på bemelte 2 sold 3 settinger, av 8.november 1648.

Ennu et stadfestelsesbrev på forberørte 2 sold 3 settinger i Rud, av 6.juli 1654.

Nok ble inngitt tvende breve, det ene et skjøte av 24.mai 1637 på en fjerding i Glesne i Krødsherad, det annet et stadfestelsesbrev og odelsløsningsbrev på end en fjerding i bemelte Glesne, av 6.okt.1649, samt et et odelsløsningsbrev på en fjerding rente i forskrevne Glesne av 24.mars 1671, som var det gods Torbjørn Helgesen gav for de omrørte 2 sold og 3 settinger i Rud. Hvorpå Torbjørn Helgesens eftermann Kristoffer Gautesen , gav odelsløsning som forbemelt.

Av disse forinnførte dokumenter vil citanten Torbjørn Rud formode at de 14 settinger i Rud Torbjørn Helgesen har makeskiftet med 12 settinger i Buøen, som var hans rette odell, blir først bemelte Torbjørns barn, nemlig Klemet, Ragnild og Ingeborg tilloddet, efter lovens 5.boks 5.cap.1.art., og siden at gå like i skifte med moderen Guro Gulliksdatter efter deres fader bemelte Torbjørn Helgesen i deres øvrige part i Rud, når man tar de fem settinger fra som Kristoffer Gautesen, Guro Gulliksdatters siste mann, seg i bemelte Rud av Erik Olsen Ringnes har tilforhandlet, hvilken bemelte part i Rud er så 29 settinger eftersom den ialt skylder et skippund.

De innstevnte møtte samtlige efter stevningens tilhold uti rette. Anders Ellingsen Rud og Paul Oppegården innga deres stevneseddel til Torger Breien og Narve Veme at møte i rette, og ved ed avlegge deres tilstand om bemelte gods i Rud, efter Torbjørn Nubsens stevning av den 16.desember 1692.

S.69b. Provene Torger Breien og Narve Veme ble fremkalt til at prove hva dem vitterlig om de 40 rdl Kristoffer Rud skal ha latt levere til Engebret Hjelle.

Torger Breien provet efter avlagt ed, at for ungefehr 30 år siden lånte hans broder Kristoffer Rud hannem 40 rdl, hvilke han befalte hannem siden at levere til sin broder Engebret Hjelle, som han på sin kvinnes vegne skulle ha for den odelsrett hun hadde i den gård Rud i Soknedalen. Efter tilspørgelse provet han videre, at han visste ikke at der var holdt noe skifte efter hennes fader Torbjørn Hellesen, ei heller hvor megen odelsrett hun, Ragnhild Torbjørnsdatter har i bemelte Rud. Men pengene ble levert.

Narve Veme provet ved ed, at Engebret Hjelle for ungefehr 30 år siden kom til ham og ville låne av ham "tu tiøv"? rdl., som han ville betale til Kristoffer Rud for sin kvinnes odelsgoods i Rud, men bekom ikke noen penger til låns av hannem. Og at Engebret sa at hans kvinnes gods i Rud var bedre enn de 40 rdl det var utsatt for. Visste ikke om godset var utsatt videre enn Engebret sa hannem.

Torbjørn Rud formente at ventendes arv ikke burde selges, og dersom Engebret Hjelle hadde bekommet noen penger av Kristoffer Rud, da formener han at det hadde vært på hans kvinnes hjemgift og ikke kommer denne sak ved.

Anders Ellingsen sa seg ingen videre hjemmel at ha til den halve part i Rud som han bebor, enn hans fader Elling Oppegården har satt ham til at være verge for Torbjørn Kristoffersens barn som er Kristen, Elling og Guru, som er Kristoffer Gautesens barnebarn, inntil de kommer til skjells alder.

Og Paul Oppegården sa at være verge for sin datter "Ondre" (Anne) Paulsdatter, som en arving etter Kristoffer Gautens datters datter. (Hun er Kristoffer Gautesens datterdatter. T.S.)

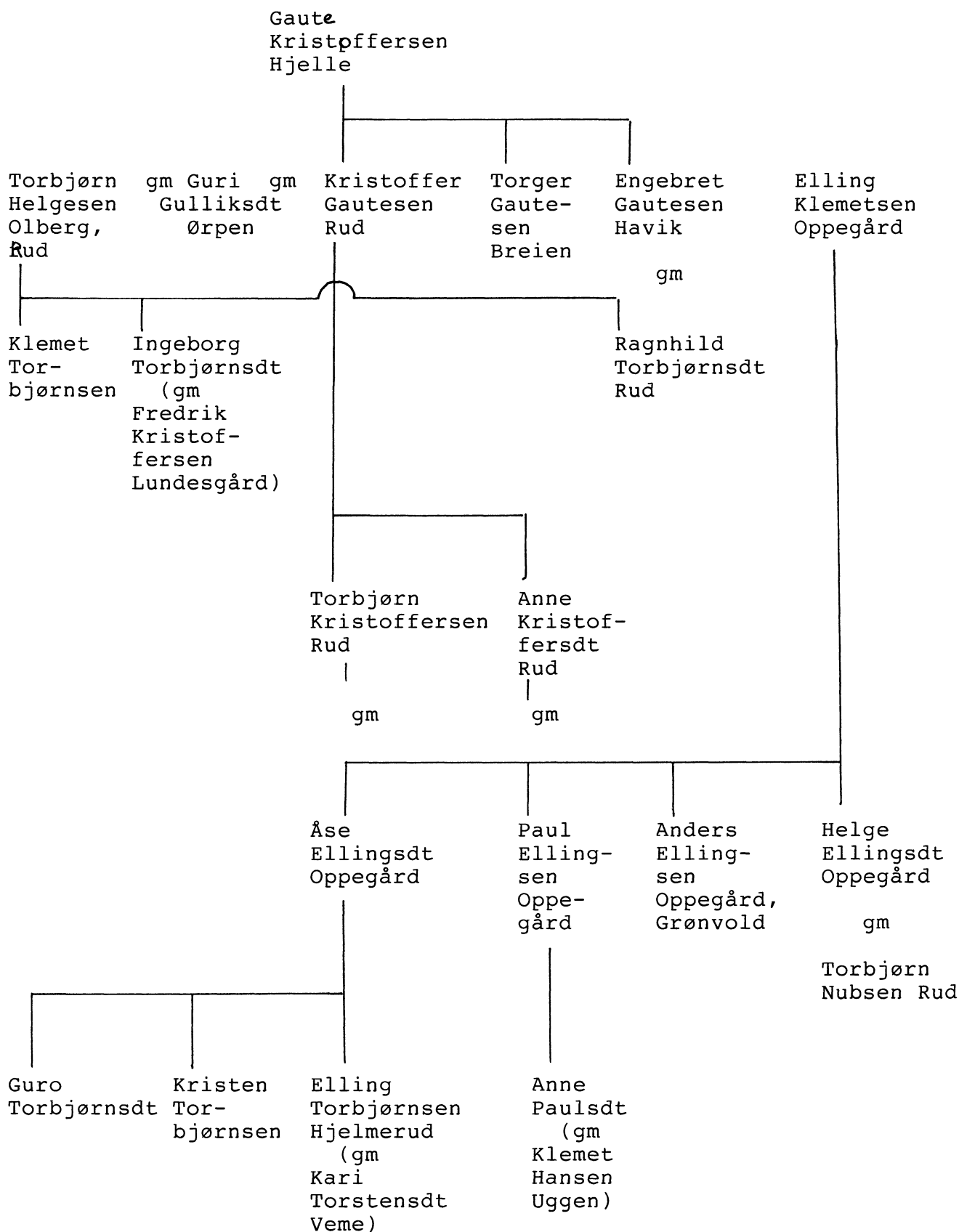
Contrapartene ble tilspurt om ikke var holdt registrering og vurdering etter Kristoffer Gautesen, hvortil de svarte ja. Begjærte derfor at såden rettens forhandling i retten måtte betros. Da sa de at de det ei ennu hadde bekommet, hvorfor Paul Oppegård og Anders Ellingsen er forelagt til førstkommende 11. martii at produsere uti retten her på Rud den forretning som ved rettens middel uti sterboet etter salig Kristoffer Gautesen er passert, hvorefter man en endelighet på allting her i sterboet kan ervarte, og på det contrapartene intet kan ha seg at påstøte.

Ville citanten iligemåde til ermelte tid la innkalle Elling Oppegård som verge for de umyndige Torbjørn Kristoffersens barns vegne, for at svare i rette på deres vegne på det allting

S.70a. dennem til nøtte kan observeres.

Endeligen forelegges partene seg igjen til forskrevne 11. martii her på arvetomten Rud, hvor da en endelig deling arvingene imellem kan foretas og til endebringes.

En slektsoversikt for de i saken nevnte personer.

S.81b.

RETTERGANG PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I NORDERHOV 24.febr.1693.

Overværende hans kongl.maj.cancellieråd og amtmann over Ringerike og Hallingdalen, Buskerud og Eiker veledle og velb.Mathias Tonsberg, så og ko.ma.fogd Sr.Henrik Petersen og lensmannen Peder Rasmussen, samt efterskrevne tilnevnte lagrettesmenn: Bjørn Elsrud, Johannes Strande, Truls Skaugstad, Paul Klekken, Gudbrand Vaker, hvilke av fogden skal være tilkalt at gjøre S,82a. deres ed, som dog ei er efterkommet.

Og i deres sted er efterskrevne formanet at besitte retten: Erik Tandberg for Bjørn Elsrud, Kristoffer Haldum for Johannes Strande, for Truls Skaugstad Knut Ve, for Paul Klekken Halvor Berg, for Gudbrand Vaker Engebret Veisten, Ole Kjos, Gudbrand Halkinrud og Kristen Li, hvilke 3 siste edsorne og sitter for seg selv i retten.

Ble publisert efterskrevne breve, nemlig:

Tosten Bergsund, Torkel Flaskerud, Ole Torkelsen og Ole Aslesen Skollerud på sin søster Kirsten Karlsdatters vegne, deres forlikelse angående den halve gård Skollerud, som Tosten Bergsund har avstått og overdratt til sine stebarn, tillike med en ødeplass kallet Lykke liggende ved bemelte Skollerud, og skylder 1 fjerding med bygsel etc. Datert Bergsund den 25.april 1692.

Truls Semmen protesterte imot dette brev, at såsom de er nærmeste odelsberettiget til Lykken, og derfor nærmest til å løse det inn, og så meget Tosten Bergsund kan bevise å ha gitt derfor, vil han og arvinger ham igjengive.

Hans Johansen ved Hønefossens utgivne pantebrev på sin hus og våning ved Hønefossen med all des innredning etc, samt annen hans bo og bohave, rørendis og urørendis med videre, til monsr.Gabriel Brun, dat.11.febr.1693.

Hr.assistensråd Jørgen Phillipsens skjøte til Engebret Halstensen på Smedsbøle, skyldende årlig et skinn, dat. den 18.jan.1693.

Gudbrand Hansen på "Snaserud", hans pantebrev til monsr.Jørgen Larsen ved Hønen på 1/2 skippund, 1 fjerding og 5 settinger i Nordre Alme på 9 åremål, dat.3.jan.1693.

Ole Haraldsen Hval av Ådalen, hans åsetes og odelsretts avståelse til et skippund i Grønvold, dat.23.jan.1693.

Knut Riper ved Hønefossen på monsr.von Cappelens vegne begjærte oppsettelse i den sak angående den tvistighet imellem hannem og Sr.Jacob Lut om endel besiktede master ved Henslandet, som fra den 27.sept. forleden år til den 24.nov. var forfløtt. Hvor begge parter ved fullmektige bgjærte oppsettelse til denne tid. Hvilket monsr.Luts fullmektige Christen Christensen ennu på Jacob Luts vegne, tillike med Knut Riper begjærer til neste ting.

S.82b. Den innstevnte av kongl.maj.fogd Anne Torbjørnsdatter Folum er tildømt, eftersom samtlig tilstedeværende almue tilstår henne seg i leiermål at ha forseet, og hun ikke efter foreleggelse fra forleden års 15.nov. har compareret i rette, innen femten dager at bøte tolv lodd sølv under adferd i hennes midler efter loven. Almuens tilstand var efter fogdens tilspørgelse, at hun aldeles intet var eiende, og hvor hun tjente måtte de gi barnet kosten for det hun for sitt arbeid kunne fortjene.

Av kongl.maj.fogd er innstevnt Gudbrand Olsen Hval for begangen leiermål med Marte Arnesdatter. Gudbrand Olsens fader Ole Haraldsen møtte i rette på sin sønns vegne, sa at han ville ekte henne. Da forelegges hannem til neste ting at etterkomme sitt ekteskap, såfremt hans forseelse ikke skal stå som ovenfore.

Monsr.Christopher Hansen Arctander fordrer i rette Truls Aslesen Semmen for en gjeld han ham skyldig efter en dom datert Trøgstad tingstue den 8.juli 1691, hvilken av citanten begjæres at fornyes.

Vederparten Truls Semmen møtte i rette, gestod lovlig at være stevnet, hadde intet imot dette krav at proponere.

Da er således avsagt:

At såsom her uti retten fremlegges en ucassret og upåanket dom dat.Trøgstad tingstue den 8.juli 1691, ved hvilken Truls Aslesen er tilfunden at betale 40 rdl. med des pågående rente fra den 6.okt.1682, samt 4 rdl. i omkostning, da avsies for rett at forskrevne Truls Aslesen bør innen 15 dager at fyllestgjøre forberørte doms innhold til citanten Christopher Hansen Arctander, så fremt det ikke hos hannem i hans bo og beste løsøre ved rettens middel vil utsøkes.

Karen salig hr.Børges innstevner monsr.Jørgen Larsen, vohnhaftig på Hønen, for 25 rdl. med påløpende rente han som forlovningsmann og selv skyldig, efter en obligation av 2.april 1673, hvilken Truls Guttormsen tillike med hederlige matrones innlegg av 27.jan.1693 i retten er inngitt.

Monsr.Jørgen Larsen protesterte, at såsom Truls Guttormsen ikke kan produsere noen fullmakt av madame hr.Børges som uforbigjengelig efter loven og kongl.forordning burde skjedd S.83a. på det tilforordnede stemplet papir, så formener han at hennes stevнемål bør være dødt og maktesløst. Og hun for dette stevнемål at innstå hannem efter rettens kjennelse en billig kost og tæring. Hvorpå han var dom begjærende, og eragtet ikke videre til denne sak at svare.

Såsom monsr.Jørgen Larsen protesterer imot det at den hederlige matrone Karen salig Børges ikke har forsynt hennes fremskikkede uti retten med noen fullmakt på det allernådigste anordnede stemplet papir, da er hannem forelagt, eller hvem på hennes vegne i retten skal procedere, til nestkommende den 24.april her på tingstuen at comparere, og da fremvise sin autoriserede fullmakt. hvor da saken til endelig decisjon skal foretages til ovenbemelte tid. Ville monsr.Jørgen Larsen seg iligemåde behage at innfinne.

Anders Hansen Pay og Hans Halvorsen på avgangne Halvor Tollefsens efterlatte hustrus vegne, som formyndere for salig hr.commissaire Lars Larsens barns vegne, fordrer i rette efterskrevne bønder på Ringerike, nemlig: Erik Hielde, Gudbrand Lunde, Truls Jermenboe (Gjermundbo), Ole Haraldsen Hval, Torger Breien på Tyristranden, Johannes Egge, Mari Olstangen ved Heieren, og Halvor Bjørke for gjeld de til salig Lars Larsens sterbo skal bli skyldig.

Stevningen er av den 3.febr.1693.

Erik Hielde kreves for 15 rdl.1 ort. Da svarte samtlige almue at ingen var som så heter. Men Knut Olsen Riper formente at det skulle være Erik Hæl i Ådalen, hvilken inngav sitt innlegg, at han intet var skyldig etc.

Den uti retten påberopte bytings dom som i stevningen ommeldes, nemlig av 18.okt.1692, er og uti retten anvist, såvelsom copie av Christiania magistrats dom som confirmerer den forrige ommelte byfogdens, dat.5.des.1692

Ble så uti retten levert den av skifteforvalteren utstedte loddsseddel av 7.nov.1688.

Derefter ble fremfordret Erik Hæl, som formenes å være skyldig i steden for Erik Hielde, hvis broder Gudbrand Lunde møtte, og sa at han var intet skyldig, og om han var skyldig, hadde han intet å betale med.

S.83 b. Derefter tilspurte Anders Pay Johannes Strande og Ole Iversen Enger om Erik Hæls tilstand. Da svarte de at han på 6 års tid har ikke eiet noe, men har måttet bede sitt brød.

Gudbrand Lunde kreves for 14 rdl.3 ort 7 skilling. Sier at han var på skiftet efter salig Lars Larsens enke. Da hadde han til gode 8 rdl.3 ort 21 skilling. Vet ikke hvorfor han kreves.

Truls Gjermundbo 10 rdl.3 ort. Fragår ei gjelden, men sier at vil betale med bordkjørsel.

Ole Haraldsen Hval 15 rdl.3 ort 4 skilling. Sier seg intet skyldig, og aldri at ha hatt noen handling med den salige mann.

Derimot berettet salig Lars Larsens forrige tjener Knut Olsen Riper, at den gjeld må vise seg efter salig Truls Olsen, og at han noen ganger har krevet på sin husbonds vegne denne gjeld. Men Ole Hval svarte intet at vite av gjelden, og at den derfor ei pliktig at svare.

Torger Breien fordres for 24 rdl.1 ort 12 skilling. Sier seg intet skyldig, men at ha 9 rdl. til gode. Hvorpå han har bekommet av salig Lars Larsen 14 dager før han døde, 3 qt.korn og 1/2 tønne erter. Og i hans sagstue ved Hønefossen skjedde avregning med ham, hvilket han vil bevise med Iver Hjelle og Ole Veholt.

Johannes Egge 6 rdl.2 skilling. Sier at hovedboken må forklare om han noe skyldig.

Marie Olstangen 14 rdl.1 ort 5 skilling. Hennes efterlatte barn Bjørn og Anfinn Olssonner svarte, at de kan ikke vite om deres salige moder var noe skyldig. Og ders moder var en såre forarmet kvinne og lot aldeles intet efter seg, og har ikke eiet noe i 10 eller 12 år. Hvilket almuen og tilstod, og at hun satt i et lite hus og spant for folk.

Halvor Bjørkes enke 42 rdl.2 ort 12 skilling. Sier hennes mann er død for 9 år siden. Var intet efter ham som lå "i qver leie" på 7 års tid. Hørte aldri hennes mann noen tid tale at han noe til salig Lars Larsen skulle være skyldig. Men hun formente at ha noe til gode efter noen bordsedler hun av salig Lars Larsens tjener Matis Sax bekommet. Og hva hun tilforn arbeidet, har hun levert sedlene fra seg til Ole Hansen, salig Lars Larsens tjener.

S.84 a. Anders Pay tilspurte almuen om han for 9 år siden var død, hvortil de svarte ja, og efterlot seg ringe midler.

Såsom uti retten endelig til at forklare den pretenderende gjeld behøves salig hr.commissaire Lars Larsens hoved kjøpmannsbok, da ville citanten monsr.Pay den uti retten til den 24.april førstkommende innlevere. Til hvilken tid forelegges de inciterede bønder iligemåde for retten at comparere.

RETTERGANG PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I NORDERHOV
25.febr.1693.

Tilstedeværende de forhen innførte tilnevnte lagrettesmenn, samt fogdens fullmektig.

Even Iversen Blikrud stevner Ole Land for 6 rdl.1 ort han hannem skyldig, efter videre hans stevnings formeld av sistleden 18.januar.

Den innstevnte Ole Land møtte og gestod gjelden.

Citanten begjærte dom i saken med omkostnings erstatning.

Eftersom Ole Land befinnes efter hans egen vedgåelse å være skyldig til Even Iversen Blikrud 6 rdl.1 ort, da bør han og til bemeldte Even Iversen at klarere de forskrevne 6 rdl.1 ort med 1 rdl. i omkostning, og det innen 15 dager at utredes under executiom efter loven.

Gudbrand Slette, Ole Land, Asle Kroksrud og Jon Høghaug stevner Even Iversen for 2 kvernhuse med all sin behør, han for omtrent

4 1/2 år siden skal ha oppbrent av skjødesløshet, da han og salig Ole Kroksrud hadde tillatelse til å male på Kroksrudkvernen.

Den innstevnte Even Iversen møtte i rette, sa seg ikke å vite hvorfor varmen kom, og at han aldri var årsak til denne brann. Citantene beropte seg på prov og vidnesbyrd, hvorfor til den 24.april saken er opptagen, og partene forelagt her i retten at nøte.

ALMINNELIG SAKETING PÅ GOMNES TINGSTUE I HOLE
27.februar 1693.

Overværende kongl.maj.fogd Henrik Petersen, lensmannen Johannes Svarstad, samt efterskrevne tilnevnte menn som lagrett at betjene retten: Guttorm Haunor (Hamnor) i hvis sted Tollef Midthaug, Peder Sørums i hvis sted Jørgen Fjeld, Hågen Sønsterud, Ole Fjeldsrud (Fjulsrud), Guttorm Utvik i hvis sted Kristoffer Bili, S.84b. Peder Bjørke i hvis sted Anders Bye, Jens Rud i hvis sted Jul Rud, og Arne Hundstad i hvis sted Rasmus Gomnes.

Ble publisert et arveskiftebrev og forening mellem Oluf Torgersen Ulleland og Søren, Burulf og Halvor Halvorsønner, angående en del gods dem arveligen er tilfallen, av dato 12.januar 1601 etc.

Hvorimot Sørums eiere og besittere såvelsom Hoves (Haug's Håvis?) eiermenn protesterte, at dette brev ikke kunne, som det for så lang tid siden er skrevet, komme dem til noen prejudits eller hinder på deres gårde.

Nok ble tinglyst den hederlige mann hr. Jonas Rami kontrakt om prestebolet Norderhovs sag i Skjærdalen med Sr. Jacob Lut, dat. 15. febr. 1693.

Monsr. Cort Brun på sin høylærde fader Gabriel Bruns vegne, fordret igjen sin sak i rette med hr. lieutenant Anders Brun angående 9 rdl. 3 ort 14 skilling han ham skal skyldig være. Hvilken fra sistleden 17. nov. er opptagen, og bemelte lieutenant forelagt til denne tid at comparere. Til saken at svare møtte bemelte lieutenant Brun ved sin fullmektig Rasmus Rasmussen i rette, og og begjærte til neste saketing oppsettelse, til hvilken tid han ville ved prov og vidnesbyrd avbevis sin gjeld, eftersom han til seneste ting uti lovlig forfall var forhindret at møte. Eftersom lieutenant Brun beroper seg på vidnesbyrd til den pretenderende gjelds avbevisning, da ville han behage til førstkommende 27. april her i retten at møte og sin påberopelse fullbyrdiggjøre. Iligemåde ville monsr. Gabriel Brun til eftersyn fremvise i retten sin hoved kjøpmannsbok til samme tid, hvor da for partene en endelig kjennelse skal avsies.

Monsr. Jacob Lerche fra Kjøbenhavn i rette fordrer monsr. Jens Tygesen og hans sønn Tyge Jensen for endel penge, efter en obligation in anno 1689 utgiven, dat. den 14. des. 1692. Hvilken summa penge han ved sin fullmektig Sr. Anders Hansen fra Strømsøen her i retten lot fordre, og derpå innga bemelte monsr. Lanches fullmakt av 12. nov. 1692. Item en obligation av Tyge Jensen utstedt den 29. juni 1689 på 140 rdl., hvorpå faderen monsr. Jens Tygesen den 16. aug. 1690 befinnes efter dens oppskrift at ha betalt av kapitalen 30 rdl. etc.

S. 85a. Dernest ble inngitt 2de missive på det ordinerede stemplet papir utskrevet og for retten med originalene konfereret, hvilke begge fra monsr. Jens Tygesen til citanten monsr. Lerche melder, at han takker hannem for den store vennskap og høflighet imot hans sønn med videre etc, den ene av 31. mars 1688, den annen av 25. juli 1689. Videre innga han en protest på et vekselbrev av 16. mai 1692, til en bevis at der er gått omkostning ved samme protest med videre etc.

Hvorpå ble endeligen inngitt hans innlegg av 24. febr. sist avvigt, pretenderende med rente og omkostning 136 1/4 rdl. 4 sk. med videre etc.

Fullmektigen påsto at som Jens Tygesen og hans sønn Tyge Jensen, som begge befant seg fra retten absenderet, ikke møter at svare til så en pur og ren sak, så formoder han derfor ikke at bli opphølt, men forventer en endelig kjennelse.

Eftersom monsr. Jens Tygesen eller sønn Sr. Tyge Jensen ikke efter foregående lovlig varsel lar seg uti retten innfinne til å besvare forinnførte stevnemål, da ville de behage til lagdagen den 27. april førstkommende seg på Gornes tingstue at la innfinne, hvor da uti saken skal avsies hvis lov og rett medfører.

Monsr.Thue Andersen av Bragernes innstevner forrige fogden Sr.Christen Christensen for endel barnepenger han skal være skyldig til Anne Jensdatter, fra den 22.9bris 1692 378 rdl. 3 ort 6 3/4 skl. med videre, dat.den 28.okt.1692.

Og såsom stevningen ikke er lovlig 14 dage forkynt, vedtager han av des påskrift til dette ting å svare, med videre etc. Dernest anviser en dom av 22.nov.1686, hvorved Sr.Christen Christensen er tilkjent å betale til Sr.Jacob Pedersen som Anne Jensdatters tilforordnede formynder og farbroder 252 rdl.2 ort

4 1/2 sk. etc.

Hvorpå ble fremlagt en transport av bemelte Jacob Pedersen til overformynderen uti Bragernes, salig Jacob Sørensen, på den fordring og krav han hos Sr.Christensen efter forinnførte dom skyldig, av 12.mars 1690 med videre etc.

Derpå innga han sitt skriftlige innlegg av 14.nov.1692.

Forrige fogd Sr.Christen Christensen ved sin tjener Christen Christensen lot inngi sitt skriftlige innlegg av idag, pretenderende 22 rdl.for en .....(?), 4 rdl.for et par S.85b. strømper, samt at frikjennes for rente av den tildømte capital med videre etc.

Monsr.Thue Andersen refererer seg til sine inngivne documenter, begjærer en endelig kjennelse i saken med omkostnings erstatning.

Videre har ei partene å inngi, hvorfor efterskrevne er avsagt: Såsom fremlegges en uexeqveret og upåanket sorenskriveres dom avsagt på Gomnes tingstue den 22.nov.1686, ved hvilken forrige fogd Sr.Christen Christensen er tilfunden å betale til Sr.Jacob Pedersen en capital av 252 rdl.2 ort 4 1/2 sk., hvilken summa av bemelte Jacob Pedersen den 12.mars 1690 er til overformynderen på Bragernes salig Jacob Sørensen til endel barnepengers avbetaling overdratt, og såsom formentionerede transport utviser klarlig bemelte krav med rentene til forberørte salig Jacob Sørensen, som den der skadesløs skal svare sine myndlinger til deres midler, at være transportert, da kan Sr.Christen Christensen for rentenes utgifter ei axepteres, men for rett forefinnes at monsr.Christen Christensen de uti forinnførte dom tildømte 252 rdl.2 ort 4 1/2 sk.med rente og rentes rente fra efterskrevne 22.nov.1686 og til dato til Thue Andersen bør betales, med samt 8 rdl.i denne forvoldende prosesses omkostning. Hvilket innen 15 dager bør efterkommes under execution efter loven.

RETTERGANG PÅ GOMNES TINGSTUE I HOLE 28.febr.1693.

Overværende forinnførte lagrett samt lensmannen Johannes Svarstad.

Hans erverdighet, hederlige og vellærde mann hr.Henrik Opdal, sogneprest til Hole menighet, i rette fordret Sr.Jacob Lut ved skriflig stevneseddel av 4.febr. sist avvigt, formedelst han forholder ham landskylden av et sold korn uti hans tilhørende

gård Søehul (Søhol), så velsom for et halvt sold uti hans påboende gård Helgeland, som han for 6 år rester etc. Ble så anvist forrige så velsom itzige fogdens attester at Hole prestebol i matriculene er anført å tilkomme 1 fjerding uten bygsel i Søhol av 1.og 3.febr. sistavvigt etc. At bevise at hans hederlighet i Søhol er berettiget et sold korn, har han irettelagt en kirkestol av hans velbårenhet, den tid stadtholder i Norge salig hr.Jens Juul, hans tjener Rasmus Berentsen underskreven og dat.den 31.mars 1619, at Hole S.86a. prestegårds renter og viste innkomst er blant annet i Søhol 1 sold uten bygsel. Dernest tvende menns som tilforordnede commisarier, at gjennemse kirkens regnskaper, deres attest av kirkestolen på et sold korn i Søhol Hole prestebol tilliggende, av 15.nov.1658. Nok produsert hans formann hr.Lars Matzens vidimeret jordebok, dat.25.juli 1670, hvor uti iligemåde finnes innført Søhol at skylde et sold korn til Hole prestebol etc. Monsr.Jacob Lut ved sin fullmektig Christen Christensen lot i retten inngi sitt innlegg av igår, protesterende at ikke noen prov måtte antages, førenn alle loddeiere til Søhol vorder lovlig stevnet med videre etc. Hvorpå ble inngitt en matricul in anno 1656 forfattet, og under Wittichen Huss og tvende menns hender vidimeret, Søhol at skylde til prestebølet Hole 1 fjerding etc. Presten protesterte imot forinnførte innlegg, at såsom det noksom av hans irettelagte dokumenter bevises, at han i det omtvistede Søhol er eiende 1 sold korn som endog av Sr.Luts inngivne manntall fornemmes og bekreftes, og ikke pretenderer videre enn landskyld av den som bruker bemelte Søhol og hele gården bykselrådlig, så bør ikke andre loddeiere som ingen bygsel har, å varsles, når landskylden av gårdens rette brukende skal betales efter loven. Og derfor fornemmes at hans prov bør at edfestes. Hvilke ble fremkalt, nemlig Peder Hamnor og Gudbrand Hollerud, og efter avlagt ed provet, at de til salig hr.Lars Madsen, citanten hr.Henrik Opdals formann, har gitt landskyld av en fjerding, som de efter deres faders død brukte uti Søhol, efter at de hadde sagt den ødegård under Søhol fra seg, som Christen Christensen på Luts vegne formener den fjerding skulle ligge uti, som nu omtvistes, hvilken ødegård den tid skyldte et pund og selve Søhol 3 pund og 1 fjerding. Provet videre at de seg fra ødegården avsa, formedelst de kunne ikke utstå å gi så stor skatt derfor. Hr.Henrik påstår Sr.Lut at bli tilkjent å svare hannem for landskylden av Søhol og Helgeland efter stevningens tilhold, og for uteblivelse imot loven en fjerding høiere, samt at erstatte ham den forvoldende omkostning. Jacob Luts fullmektig gestår at hans principal ikke nekter at han S.86b. jo er skyldig på landskylden for Helgeland, men for hvor mange år visste han ikke. Videre refererte han seg til sitt inngivne innlegg. Citanten var dom med omkostnings erstatning begjærende.

Saken er til nestkommende 27.april opptagen, til hvilken tid monsr.Lut ville møte her på tingstuen, og da ved kvittering eller i andre måter avbeviser om noe på den pretenderende landskyld siden 1686 til hans hederlighet kunne være betalt.

Ennu innstevner velb.te hr.Henrik Opdal Tarald Solberg for 3.die

års tage og hvis som med bygselrettighet som skyssferd og annet bør følge og svares under Solberg, så velsom Jacob Lut som seg bygselrettigheten vil tilholde, dat.sistleden 4.febr. At hannem tilkommer den halve bygselrett i Solberg, vil han bevise med Jacob Luts utstedte seddel av 7.april 1679.

Sr.Jacob Lut ved sin befullmektige lot i retten inngi et såre vidløftig innlegg av adskillige protester, dat.idag, samt et gammelt manntall under Wittichin Hus'es hånd med 2de menn underskrevet, hvor Hole prestebol finnes innført å tilkomme uti Solberg 1 tønne korn, dat.p.Jacobi 1656.

Hr.Henrik innga en kirkestol av 31.mars 1619, såvel som en kopi av kirkebolets innkomster og av tvende commissarier skrevet, og imot kirkestolen confereret av 25.9bris 1658, samt forrige prests jordebok under hans hånd vidimeret, dat.25.juli 1670, hvormed han vil bevise seg bygselrådlig over halvparten i det omtvistede Solberg.

Sr.Jacob Luts fullmektig ble tilspurt om han var forsynt med Jacob Luts adkomsbreve i retten at fremlegge, hvortil svarte han at han visste ikke at de noe i retten kunne fornødiges. Hr.Henrik begjærte oppsettelse at han kunne føre sine prov og bevislighet om den omtvistede bygselrett.

Til den 27.april er monsr.Lut forelagt med sine adkomstbrev til den omtvistede Solberg at comparere og i retten produsere. Og dersom hans erverdighet hr.Henrik Opdal har noen vidnesbyrd til sakens opplysning, ville han dem til samme tid la hitstevne, på det denne tvistighet ved en redelig(?) decisjon kan vorde debateret, såvel som og Tarald Solberg som nu i retten tillikemed Sr.Lut var tilstede.

S.87a. Anders Olsen Bjørnstad fremkom for retten og begjærte samtlig tilstedeværende almues attest, angående hva skyld dem vitterligt at ha vært på hans beboende gård Bjørnstad beliggende i Hole gjeld på Ringerike, av årsak at bemelte hans gård er siden 1686 en fjerding høyere i matriculen anført, enn den tilforn vært. Hvorfor han og derav har måttet contribuere kongl.maj.s skatter likeså fullkommen som bemelte fjerding skyld i gården tilligende skulle være "begreben".

Hvortil samtlig almue svarte, at de aldri minnes Bjørnstad har skyldt mere enn 3 skippund. Hvorpå innga efterskrevne skriftlige attester om gårdens skyld, såsom Jacob Luts av 16.aug.1691, Christen Christensens av 21.febr.1691, bispen Hans Rosings av 22,mai 1690. Item en beskikkelse hos Engebret Hesselberg og Peder Sørnum med deres derpå fulgte svar av

1.juni 1690, såvel som velb. hr.cancelieråd Tonsbergs
høygunstige resolution av 13.juli 1690.
Hvorefter han var tingvitne begjærende.

Anders Kolbjørnrud innstevner sin landherre Sr.Jacob Lut til
riktighet for hvis dom dem imellem er av 10.febr.1693 med
videre etc.

Innga derpå sin skriftlige regning på debet og credit,
hvorefter Sr.Lut skal bli ham skyldig 34 rdl.1 ort 4 skilling.
Christen Christensen på monsr.Luts vegne begjærte en uttak av
Anders Kolbjørnruds inngivne regning, så skulle han vite efter
foreleggelse at svare lovligen dertil.

Til den 27.april forelegges monsr.Lut å møte her i retten og
medta hvis han til sin forsvar han eragter tjenlig.

Ole Moe og Hans Averøen innstevner forrige kirkeverger Jul
Rud, Anders Leine med flere av almuen, som fra anno 1669 til
1688 års

utgang har vært verge for Hole kirkes innkomster, i hvis tid
2de av kirkens kjør er bortkomne, og de andre kirkeverger
inntil bemelte Jul Rud og Anders Leine, her anvise den
riktighet at forskrevne kjør i deres vergemåls tider ei ere
bortkomne.

Og disse kan ei bevise noen riiktighet videre, enn Ole Jonsen
nu boende på Veholt i Norderhovs gjeld, en ku efter en seddel
av Jacob Bertelsen til hannem utgitt på en ku som var gående
S.87 b. ved Kroksund, dat.22.okt.1672, hvilken Jacob
Bertelsen påtok seg for Jul Rud at verge for bemelte kirke in
anno 1671 og 1672, skal være hannem kommen til hånde. Hvorav
han siden den tid intet til bemelte Hole kirke har svart.

Da er for rett forefunden, at Jul Rud og Knut(!) Leine
inntaler hos Ole Jonsen Veholt den efter salig Jacob
Bertelsens missive annammende ku in anno 1672, såfremt de ei
derfor vil innstå forskrevne Hole kirke for des skades
påførsel.

Belangende den annen kirkeku som påstevnet, da bør de
forskrevne dannemenn nemlig Jul Rud og Knut Leine, som av egen
forsømmelse har forårsaket seg denne bekostning, uti den
bortkomnes sted at forskaffe en annen i steden igjen, som hos
dem selv eller andre godtfolk efter kirkevergenes anordning
imot den ordinære leie og kirken til nøtte kan bevares og
utsettes. Hvilket av de innstevnte innen halvmånedsdag bør
være efterkommet, såfremt de ikke vil være lovens straff
undergiven.

Møtte igjen i retten citanten Torbjørn Nubsen Rud uti forinnførte lagrettes overværelse, og fordret igjen sin sak i rette på Torbjørn Helgesens barnebarns vegne, Elling og Peder Engebretssønner samt Marta og Kari Engebretsdøtre.

I retten møtte iligemåde samtlig de innstevnte. Og på Kristoffer Gantesens barnebarns vegne som er Kristen og Elling Torbjørnsønner og Guri Torbjørnsdatters vegne, møtte Helge Berg i rette og irettela et skiftebrev dat.den 13.jan. 1680 efter avgangen Torbjørn Kristoffersen Rud, hvoruti finnes innført at Torbjørn Helgesens og Kristoffer Ruds barnbarn skal til arvelig odel og eiendom tilvikes, nyte, bruke og beholde hver halvparten uti fornevnte gård Rud, som er et halvt skippund på hver part med videre etc.

Citanten Torbjørn Rud efter tilspørgelse tilsto at være overværende når arveskifteforretningen passeret, men var dermed

S.88a. ei fornøyet. Hvorpå citanten innga et skiftebrev dat.anno 1634 in oktober, hvormed han vil bevise Torbjørn Helgesens 1 sold i Buøen at være tillodnet efter hans fader, som han siden har makeskiftet bort med 14 settinger i Rud efter forinnførte brevs innhold av 22.febr.1638.

Helge Berg påsto med formening forinnførte skiftebrev dat.in oktober 1634 ikke at komme Rud i noen minne ved, eftersom forskrevne Rud deruti ikke finnes mentionered. Begjærte og derhos at den forretning av sorenskriveren Sr.Jens Tygesen uti sterboet efter avgangen Torbjørn Kristoffersen beskreven, og nu i retten inngitt, blir kjent ved makt og i sin fulle akt, på det all tvistighet børnene imellem en gang kan bli opphevet, og for unødvendig påførte prosess en billig kost og tæring.

Hvorpå citanten innga sitt innlegg av 5 poster dat.idag etc, at Torbjørn Helgesens barn må nyde åsetet efter loven, og at de stadfestelsepenge Kristoffer Rud har utgitt, er ikke skjedd av noen fornødenhet, samt at alt godset i Rud er innfrelst av bemelte salig Torbjørn, untagen 5 settinger som salig Kristoffer har innfridd med videre etc.

Citanten protesterte ennu imot Torger Breien og Narve Vemes provning forleden 1.febr. avlagt, at Engebret Hjelle som ingen arv på sin kvinnes vegne efter sin værfader Torbjørn Helgesen hadde bekommet, ei mot loven burde selge den arv som var ventende, og hvorpå han ikke noen riktighet hadde. Og derfor sådan hans og Kristoffer Ruds handling ei at komme Torbjørn Helgesens barn til noen avgang i deres rettmessige arv.

Helge Berg på Kristoffer Gantesens barns vegne, sa at for 13 år siden, som og i skiftebrevet finnes innført, ble og amaget på samme prov som tilforn er ommeldt.

Videre hadde partene ei at inngi, men var på begge sider efter deres protestationer og inngivne dokumenter endelig slutning begjærende.

Efter citanten Torbjørn Nubsen Ruds stevnings anledning og tilhold kan uti denne sak intet til skiftes forhandling efter avgangen Torbjørn Helgesen foretas denne sinde, eftersom av vederpartene uti rette fremlegges en riktig vidimeret copie under S.88b. sorenskriveren Sr.Jens Tygesens hånd

confirmeret likelydende at være med det originale skiftebrev passeret den 13.januar 1680, hvilken melder at barnas fjærholdsmann og forsvar tillikemed sorenskriveren og sine medhavende lagrettesmenn forlikeligt og jevnest på begge sider har eragtet og ansett at både salig Torbjørn Helgesens og salig Kristoffer Ruds barnebarn skal til arvelig odel og eiendom tilvike, nyte, bruke og beholde hver halvparten i bemelte gård Rud, som er et halvt skippund på hver part, hver part med sin bygsel og åsete og all tilliggende herlighet, den ene halve part jevngod ved den annen, med videre etc. Da efter sådan beskaffenhet er herom således avsaagt, at det bemelte av Sr.Jens Tygesen forfattede skiftebrev som for så rom tid siden passert, bør være salig Torbjørn Helgesens og Kristoffer Ruds barnebarn eller deres formyndere som en rettesnor, hvorefter de seg videre har at regulere. Befinner seg citanten Torbjørn Rud ved efterbemelte sorenskrivers forretning på sine myndlingers vegne noe fornærmet, da søker han det ikke for denne rett, men for overdommeren at få corrigeret.

S.99b. OPPSETTELSESTING PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I NORDERHOV
5.mai 1693,

hvilken forleden 24.april var berammet. Og formedelst fogden, skriveren og almuen var beordret at møte på Åsen(?) i Akers herred ved den militæriske utskrivning, er tinget til idag forfløtt.

Er retten administreret overværende fogdens fullmektig Christian Tommesen, bygdelensmannen Peder Rasmussen samt efterskrevne lagrettesmenn: Erik Tandberg, Kristoffer Haldum, Knut Ve, Paul Klekken. Engebret Veisten, Ole Kjos, Gudbrand Halkindrud og Kristen Li.

Ble publisert hans maj.s allernådigste patent angående de formyntede spesie riksdaler ved Sølvverket Kongsberg skal antas for 6 slette mark 8 skilling, dat.25.febr.1693.

Nok skoginspektøren Anders Nilsen Moss'es utgivne skjøte til Tollef Jensen på Landfalløen på 3 settinger i Haldum og en søsterpart i Gunbjørrud, dat.18.mars 1693.

Item Knut Torgersen Nøklebys skjøte til Narve Halvorsen Veme på fire settinger skyldgods i Øvre Veme, dat.Hønefossen den 20.desember anno 1692.

S.100a. Kongl.maj.fogds fullmektig monsr.Christian Tommesen fremstilte for retten efterskrevne prov, nemlig Anders Jørgensen, Peder Rasmussen, Johannes Ve, Hans Lang, Tor og Peder Knestang, til å gestendige ved ed om hvis bord nest

avviget år 1692 er bleven skårne på de 3de hr.assistentsråd Jørgen Phillipsens tilhørende sager ved Hønefossen og 2de hans ved Viul.

Item 2de forrige lagmann Lars Christensens ved Hønefossen, samt commissær Lars Larsens arvingers sag ved Heieren, som alle nestavvige skal ha stått ubrukt. Hvorpå han deres edlig tilstand var begjærende.

Hvilke efter avlagt ed provet som følger:

Anders Jørgensen og Peder Rasmussen provet, at på de 3de hr. assisenråd Jørgen Phillipsens tilhørende sager ved Hønefossen er forleden år ikke skåret ett bord eller det allerringeste tømmer.

Item på lagmann Lars Christensens 2de sager ved bemelte Hønefossen gestendiget de forleden år intet at være skåren, ei heller i forhen passerede årringer.

Johannes Ve og Hans Lang tilsto at 1691 og 1692 har salig commissarien Lars Larsens arvingers sag ved Heieren ikke i ringeste måte til noen skjørsel vært brukt, hvorav sagmester- eller deleskatt samt andre kongl.contributioner kunne utredes. Tor og Peder Knestang provet at hr.assistentsråd Phillipsen holt forleden år ei mere enn 2 sagmestere ved sine sager ved Viul, og at han ved dem lot skjære først ved de 2de sager som står på den ene side av elven noe grantømmer han der hadde beliggende. Og imidlertid sto de andre to sager som var på den andre side ledige. Og når bemelte sagtømmer ble oppskåren, skar forskrevne hans sagmestere på den annen side noe tømmer. Provet videre at han skar ikkun en stund på hver sag og ikke på begge hele sommeren. Er at si at den skur han gjorde på disse fire sager, ikke kunne strekke seg til 2de sagers allernådigste tillatte skur.

Hvorefter fogdens fullmektig var tingsvitne begjærende.

(Tingsvitne er et vitnemål fra retten eller den samlede tingalmue. Norsk historisk leksikon).

Den sak imellem Marte Engebretsdatter og Rasmus Veisten som på fol.66 finnes innført, er nu igjen i partenes presents efter citantinnens påstand fremlagt.

Rasmus Veisten inngav sitt skriftlige innlegg, hvoruti han tilstår at denne gjeld reiser seg av det at hun har undervist hans barn i lesning og Guds frykts øvelse. Nekter ellers å være henne noe skyldig, dat.24.febr.1693.

Derpå inngav citantinnen sitt skriftlige innlegg iligemåde med en regning hosføyed, hva bemelte Rasmus Veisten henne skyldig, av forleden års 14.november. Hvorpå er gitt sådan en liquidation for retten, at Marte Engebretsdatter skal ha i skolelønn for Rasmus Veistens barn, nemlig for Jens 1 rdl.8 sk., Helge 3 ort 8 sk., Marte 1 1/2 rdl., Karen 1 rdl., Elie 1 rdl. 2 luer 1 ort, er

5 rdl.2 ort 16 sk. Hvorpå hun sier å ha bekommet mel for 8 sk. og 2 sk., penge 4 sk., melk 8 sk. Blir så igjen til rest 5-1-12. Resten av citantinnens pretention nekter Rasmus Veisten.

og sier at hun er det ham skyldig, som uti hans innlegg finnes innført, S.100b. dog uten noe kraftig bevis.

Tilstedeværende almue samt lagrettet efter tilspørgelse, tilsto Marte Engebretsdatter at ha holdt seg ærlig og skikkelig siden hun kom til hit til bygden, og ingen visste seg noe over hennes forhold at beklage.

Citantinnen begjærte dom med omkostnings erstatning.

Eftersom den innstevnte Rasmus Veistens egen tilstand uti hans inngivne innlegg forklarer, at citantinnen har undervist hans barn uti lesning og Guds frykt og barnelærdommen, inntil de såvidt er komne, at de ved flittig øvelse seg selv videre har informert, og ingen er vitterlig annet enn hun jo siden hun kom her til bygden skikket seg ærlig, from og gudfryktig, så ingen kan seg over hennes forhold med billighet ha å beklage, da synes ubilligt av den innstevnte Rasmus Veisten at han henne vil disputere det som således har henseende til Guds ære og hans barns velferd og salighet. Og hadde det anstead den dannemann langt smukkere seg med sin vederpart at forene, enn på så måte å føre trette.

Da er for rett avsagt, at bemeldte Rasmus Veisten til citantinnen Marte Engebretsdatter bør innen 15 dager betale de uti akten innførte og for retten dertil ordinerte 5 rdl. 1 ort 18 skilling, med samt uti omkostning 1 rdl. under adferd i hans gods og formue efter lovens foresigende. Har Rasmus Veisten noen rettmessig fordring til sin vederpart, da søker han det ved lov og rett.

Den sak imellem Anders Hansen Pay og endel bønder her ibid. som fra forleden 24.febr. til denne tid er forfløtt, er efter citantens begjæring, undskyldende seg ikke at ha kunnet bleven mektig efter foreleggelse å bringe salig Lars Larsens hoved kjøpmannsbok i rette, eftersom hans dokumenter ennu skal være under forsegling, ved sin fremskikkede Sr.Anders Jørgensen ved Hønefossen, forfløtt til neste saking. Til hvilken tid partene seg har å innfinne, og til samme tid medbringe hvis til deres forsvar de kan eragte tjenlig.

OPPSETTELSESTING PÅ GOMNES TINGSTUE I HOLE 8.mai 1693,

hvilket ting forleden 27.april var berammet at skulle holdes. men formedelst høyøvrighets ordre om utskrivningen, tilholt almuen så velsom fogden og skriveren å møte på Åsen i Akers herred den 25., er samme oppsettelse til idag forfløtt.

Overværende efterskrevne lagrettesmenn av Hole sogn, nemlig: Kristen Gomnes, Anders Bye, Peder Bjørke, Arne Hundstad, Rasmus Gomnes, Kristen Utvik, Peder Sørnum og Jul Rud, såvelsom bygdelensmannen Johannes Abrahamsen Svarstad, samt fogdens tjener Christian Tommesen.

Ble publisert hans maj. allernådigste plakate angående 8 skilling forhøyelse på de ved Sølvverket på Kongsberg formøntede specie riksdaler, dat.Kiøbenhavn den 25.febr.1693.

S.101a. Monsr.Cort Brun på sin fader seigr.Gabriel Bruns vegne fordret igjen i rette den sak imot hr.lieut.Brun som forleden 27.febr. til denne tid oppsatt, angående 9 rdl.3 ort 14 skilling han hannem skyldig efter den uti retten andviste kjøpmannsbok, hvorav en uttag i retten leveret og med bemeldte hovedbok confirmeret etc.

Mons.lieutenant Brun ved sin fremskikkede Rasmus Rasmussen lot svare, at hans kjæreste hadde taget seg fore om nogle dags tid at reise til Sr.Gabriel Brun, og der clarere hvis han hannem skyldig, visste intet om de sist påberopende prov, til med tilstår Cort Brun ikke at hans fader er kaldet til nogen prov at påhøre efter loven. Begjærte endelig dom i saken.

Da er således avsaqt:

Eftersom hr.lieut.Brun ikke i ringeste måte har avbevist at den gjeld som av Seign.Gabriel Brun hos hannem søkes efter den uti rettelagde hoved kjøpmannsbok, jo i alle måter er riktig, da er hr.lieut.Brun tilkjent innen 15 dager til Seign.Gabriel Brun at betale de påstevnte 9 rdl.3 ort 14 sk. med samt en riksdaler uti omkostning under adferd i hans midler og formue efter loven.

Den hederlige mann hr.Henrik Opdal fordrer igjen i rette den sak fra forleden 28.febr. til denne tid opptagen, angående landskylden av en fjerding i Søhol, som monsr.Jacob Lut som bygelrådige landherre over forskrevne Søhol, hannem efter hans formening burde betale. Inngav superintendenten Doctor Hans Rosings vidimeret uttag av Stiftsboken for anno 1644 etc, at Søhol til Hole prestebol skylder 1 sold korn, item forrige fogd og itzige fogders attester at Søhol siden anno 1690 er innført at skylde 3 skippund 1 fjerding, hvorav 1 fjerding tilhører Hole prestebol etc. Hvorpå fulgte hans innlegg pretenderende landskyld av 1/2 sold i Helgeland og 1 sold i Søhol med forhøyelse efter loven etc.

Mons.Luth protesterte at der ikke burde sees på noen jordebøker forfattet efter prestenes egen angivende, matrikuler eller andet slikt, men Hr.Hendrik pliktig være at tilbevise seg sitt med lovlig adkomstbreve, som likeså det bør være for prestebolet som for annet particulair gods.

Fogdens fullmektig tilsto at Sr.Luth for den nu påstevnte fjerding i Søhol har svart skattene til Kongl.maj. siden anno 1681 efter den matricul forrige fogd Sr.Christen Christensen til hans principal itzige Kongl.maj. har overlevert, og ikke har svart odelsskatt eller rostjeneste av Søhols gd. mere enn for 2 1/2 skippund. I henseende de øvrige 3 fjerdinge hvoav skyldig til hans Kongl.maj. 1/2 skippund og til Hole prestebol 1 fjerding, ingen sådan skatt utgiver.

Mons.Luth formente med fastelig påstand at den påstevnte fjerding må endelig ligge i Søhols ødegård og ei i selve

Søhol, hvorom det irettelagte og forinnførte manntall forfattet in anno 1657 også gir underretning om. Og dersom det skulle åpenbares for rett at denne fjerding ligger i Søhols S.101b. ødegård, da burde fogden legge tilbake igjen hvis han i skattene av meg har oppebåret.

Fogdens fullmektig formente, at efterdi forrige fogd Sr.Christen Christensen på den besiktelse som sognepresten til hannem givet, og i retten inngivet, gir tydelig forklaring at Søhol siden anno 1670 i hans betjeningstid, har stått i skyld for 3 skippund og 1/4. Eiermannen dertil Sr.Luth selv 2 1/2 skippund, Ko.maj. 2 fjerdinge og Hole prestebol 1 fjerding, som stemmer overeens med den hans husbond itzige fogd har overlevert. Thi formener han Sr.Luth derved ikke vært tilføyet noen urett. For resten er skattene svart som nu forklart over 22 år, hvorfor forskrevne Sr.Luths protestation ikke bør ansees, efterdi derpå er kommen hevd.

Videre hadde partene ei at inngive, men var dom begjærendes. Avsagt:

I hvor vel forrige fogd Sr.Jacob Luth uten videre til sin saks forsvar at inngive, fremlegger en gammel matricul in anno 1659 forfattet, og av salig hr.lagmann Vittichind Hus således vidimeret, at han ikke annet vet for Gud enn dette efter Hans Nielsens tjeners undertegnelse ovenfor anført, jo er en riktig gjenpart av manntallet, som melder at Niels Larsen i Christiania eiendes er i Søhol 2 1/2 skippund, Kari Spone på Modum 1/2 skippund uten bygsel, Bertel Haug 1/2 skippund uten bygsel, hr.Lars på Hole en fjerding uten bygsel og Ko.Maj. et halvt skippund uten bygsel, som et fast og uryggelig fundament til å gjendrive sin vederpart den hederlige mann hr.Hendrik Opdals pretensjon, allerreneste eragtende, at prestebolets gods anpart nest sist i antegnelsen beskrevet findes, hvorfor det skulle være en regel, det derfor burde være uti Søhols ødegård, ueragtende at det 1/2 pund mad.me Veedelmann av Hans Maj. berettiget står ende sist i manntallet inntegnet. Og om Monsr.Luths opinion uti dette fall skulle følges, da ble hverken til presten eller enken noe til overs. Så kan allikevel sådan en gammel matricul, som hverken melder den omtvistede fjerding at ligge i selve Søhol eller des ødegård ansees for et grundvold hvorpå en dom kunne bygges. Særlig efterdi citanten hr.Hendrik Opdal irettelegger en kirkestol av dato 1619, som melder at Søhol skylder til Hole prestebol 1 sold korn, hvilket verifiseres iligemåde med hans høyærverdighet doctor Hans Rosengs uttak av Stiftsboken beskrevet in anno 1644, med en copi av anno 1658 års kirkestol med en copi av Hole prestebols rente, vidimeret av forrig avgangne sogneprest hr.Lars Madsen in anno 1670, av fogdenes attester, at over 20 år siden anno 1670 at Søhol skatter og har skattet til dato av en fjerding til prestebølet, foruten å betale noen odelsskatt eller rostjenesate derav. Foruten alt dette bevitner endog de forhen inndragne prov, S.102a. Peder Hamnor og Gudbrand Hollerud at de til velbemeldte hr.Hendrik Opdal, som nu på 13 års tid har vært i embetet, hans formann salig hr.Lars Madsen, har gitt landskyld og rettighet av en fjerding i Søhol, efterat de tilforn hadde

avsagt seg med den der under brukende ødegård Søhol som skylder et skippund.

Prover end og at selve Søhol den tid skyldte 3 skippund og 1 fjerding.

Efter sådanne kraftige og udisputerlige dokumenter og bevislighet avsie sålunde, at contraparten Sr.Jacob Luth bør betale til citanten, hr.Hendrik Opdal hva hannem på landskylden både av det omtvistede sold korn i Søhol, såvelsom av den halve sold i Helgeland kan restere, og derforuten gi for den uti loven ommeldende termins uteblivelse med landskylden en fjerdepart høyere i straff.

Og derforuten uti omkostning 3 riksdaler, hvilket ialt innen 15 dager bør utredes under execution i hans midler efter loven.

Ennu fordrer hr.Hendrik Opdal i rette Tarald Solberg og Sr.Luth efter stevningens formeld fra forleden 28.febr. til itsige tid forfløtt.

Inngav enu en stevneseddel over bemelte Sr.Luth at høre på endel prov med videre av sistleden 30.marti.

Monsr.Jacob Luth møtte selv i retten tillike med Tarald Solberg.

Ble så fremkalden de innstevnte prov, nemlig Johan Tommesen Domholt, Jens Mathisen Sax og Hans Olsen Krokvik, hvilke efter avlagte ed efter loven provet som følger:

Johan Tommesen provet at omtrent anno 1675, var han i trette med Jacob Luth om en bråte som han mente skulle ligge på Kinn og Skjærdalens eiedeler, hvilke han i de tider brukte, og som Jacob Luth formente samme bråte lå på Solbergs eier. Da gjorde han sitt beste at få prestens part i Solberg i bygsel, i den mening at nyde den rugbråte han hadde, når han fikk den i bygsel. Hvilket og skjedde, og tok så bygselseddel derpå hos hr.Lars Madsen, og skulle gi ham for sin anpart deruti som var prestebolet tilhørende 10 riksdaler og 100 bord.

Og som han noen dager eller uker hadde hatt samme bygselseddel i sitt være, og var en stakket tid som han ei kan minnes hvor lenge det var, da kom prestekonen Dorte, hr.Lars'es over til hannem og begjærte at han ville avstå den bygsel igjen og levere bygselseddelen tilbake igjen, hvilket han ikke ville. Hun reiste så hjem igjen.

Noen dager derefter kom hun atter igjen til ham og ber at han for Guds (skyld) ville la henne få bygselseddelen igjen og avstå bygselen, thi ellers ville Jacob Luth ruinere dem for S.102b. endel penge hun og hennes mann var hannem skyldig. Så overlot han godvilligen til henne all den rett han hadde til bygselen i bemelte Solberg og leverte henne seddelen tilbake.

Provet videre at hr.Lars sa seg til bemelte bygsel at være berettiget, og han hørte prestens part var stent og rent fra Luths part i bemelte Solberg av mange mennesker. Men han minnes ikke hvo de var, og befant ikke at det var stent og rent fra Luths og var ikkun "apargenter", så ingen ville vitne derom at det var stent og rent.

Til dette provs tilstand svarte Sr.Luth hva de penge angikk salig hr.Lars var ham skyldig, har han aldri ..... dem for. Men den tid de ham til fortred hadde fest den halve tønne korn i Solberg bort, truet han dem med prosess, fordi de hadde sted det bort som de hadde ingen rett til.

Johan Tommesen provet videre at imidlertid forinnførte sto imellem ham og hr.Lars, talte bemelte hr.Lars disse ord til ham i prestegården. Her ligger sier han, breve at prestebolets part i Solberg er rent og stent fra Jacob Luts part, og lette iblant endel gamle breve, men fant dem ikke. De må være kommen bort, jeg visste de var her, sa han.

Jens Mattisen Sax gestendiget ved ed at Sr.Luth bevilget ham at bruke den halve part i Solberg tillike med Tarald Solberg, som brukte den annen halve part deri på et års tid. Hvilket var et år førend Johan Tommesen brukte den. Nest efterfølgende år ved 1678 gestår videre forinnførte Johan Tommesen at ha hatt halvparten i Solberg for skattene med Luths bevilgning. Hans Olsen Krokvik for retten tilstod, for omtrent 28 år siden var han begjærende Solberg i bygsel av Luth, hvorefter han bekom den. Og som han hadde gjort over med ham, og de var forlikte, sa ber monsr.Luth han skulle gå til hr.Lars og forlikes med ham om bygselen til prestebolets part. Gikk så til prestegården, ble forlikt med hr.Lars om bygselen og skulle gi ham 10 riksdaler. Går så til Luth igjen, og sier ham at han var forlikt med ham om 10 riksdaler. Da svarte Luth, nu skal jeg svare bygselen til hr.Lars. Så var han begjærende han kunne få bygselseddel både for hans og prestens part. Så snart sier Luthen, I har drevet frem tømmer for de penge I har lovet meg og presten, nemlig 30 riksdaler, så skal I få bygselseddel. Siden fikk han aldri noen bygselseddel, men tømmeret måtte han levere. Var så derefter i 9 år ved gården. Luth protesterte imot Hans Olsens provning, at hva han har provet at Luth skulle ha henvist ham til hr.Lars at ta Solberg S.103a. i bygsel, nekter han at være usannferdig, (!) og hans nei kan ansees like så god som dette vitnes ja, eftersom ingen dislige vitner efter 28 års forløp og efter annen manns munn bør at ansees.

Videre provet Hans Olsen efter Luthes tilspørgelse, at hr.Lars krevet ham ikke i de 9 år han brukte Solberg noen holding, ei heller betalte noen holding til hannem.

Peder Halvorsen Feiren (Fegri) lot si ved lensmannen Johannes Svarstad, at den bygselseddel av monsr.Jacob Luth hannem givet og i retten innlevert av 18.mars 1676, forklarer hva hans mening er, og hadde intet videre i denne sak at si.

Ennu innleverte han forrige og itzige fogders attester av matriculene siden anno 1670, at Solberg skylder til Hole prestebol 1 1/2 fjerding med bygsel etc., såvel som og sitt innlegg av idag etc.

Derpå inngav innstevnte Sr.Luth ennu foromrørte matricul dat. anno 1656 som melder at Christen Laugesen på Kolstad eier i Solberg 12 lispund med bygsel, Hole prestebol 1 tønne korn og Norderhov prestebol 1/2 sold uten bygsel. Hvilket manntall av salig lagmann Vittikind Hus således finnes underskreven, at

for Gud ei annet vet enn dette efter Hans Nilsen tjeners undertegnelse, jo er en riktig gjenpart av skattemanntallet. Nok fremvist en noe maculeret og ille medfaren jordebok, som salig lagmann Christen Lagesen skal ha vært tilhørende og befinnes in anno 1647 at være skreven. Hvilken melder efter hans innstendig begjæring, at for innførte dette efterskrevne gods har jeg bekommet til makeskifte utav Kongl.maj. og uti Hans Eggertsens kongebrev under ett er innført, dog borgermester Hans Eggertsen har siden gitt meg sitt kjøpebrev derfor foruten penger til ham, formedelst Hanibal Seested igjen bekom av meg de 2 Eggegårde og Jaar(?), som heruti og herefter er ført opp og skylder 4 1/2 skippund og 2 1/2 lispund. Derimot har jeg bekommet Solberg 12 lispund malt etc. Produserte derpå Julius Christensens utgivne pantebrev til Sr.Luth angående de 12 lispund uti Solberg, dat.6.mai 1661. Hvorpå fulgte hans innlegg av idag.

Videre inngav citanten en gammel kirkestol av 31.mars 1619, Nicolaus Oelefs(?) og Berel(?) Jensens underskrevne uttak av kirkestolen dat.1658, hr.Lars Madsens specification dat.25.juli 1670, hans høyærverdighet biscopens uttak av stiftsprotocollen forfattet anno 1644. Hvormed han vil bevise at de 1 1/2 sold korn i Solberg er prestebolet med bygsel berettiget.

Videre hadde ingen av partene på enten sider at inngive, men var dom begjærende.

Dog ble Tarald Solberg fremkalt og tilspurt hvem han har betalt 3.årstake og annen rettighet til av prestebolets gods i Solberg siden han fikk det i feste. Svarte han, Sr.Luth nektet det ei heller. Sa videre at da Luth hadde bygslet ham sin part i gården, og sa at Solberg var kun en manns bruk. Da sa presten, hadde jeg papir, skulle I gjerne få den i bygsel, såsnart jeg har det, skal I bekomme den.

Noen tid derefter gikk han til Helgeland til monsr.Luth. Hva vil du bestille i prestegården at bygsle den part der. Skal du ha den, skal du ta den av meg. Jeg får gjøre jeg som min fader S.103b. og moder gjorde for meg. Lot sa legge selen på hesten og red så til prestegården. Gikk så efter til prestegården. Hørte at presten og Luth'en munnkastes. Gikk så inn i stuen hvor salig hr.Lars møtte ham og sa. Tarald, I skal ta min part i Solberg i bygsel av Jacob Luth. Jeg er sa han, ei fornøyet dermed. Vi er alle dødelig. Får jeg den for samme bygsel I setter på, sier han. Vil jeg beholde den. Det kan I forlikes om. Vi er således forlikt, at han skal bygsle den. Får jeg bygselseddel sa han, så han kan hjemle meg den. Sa, vel jeg den antage. Derpå fikk han den tilforn innførte bygselseddel av 7.april 1679. Tilstår at monsr.Luth har ikke villet tilstede ham at gi hr.Hendrik noe enten i 3.års take eller annet, hvilket monsr.Luth og her for retten her har tilstått.

Avsagt:

Eftersom monsr.Luth fremlegger et til hannem av 6.mai 1661 utgivne pantebrev, meldende om 12 lispund malt i Solberg med bygsel over gården, da kan ingen hannem forskrevne skylds bygselrett i ovenmelte Solberg prejudicere. Men at han derved

vil bemektige seg bygselen over all gården, faller discuterlig, såsom av aktens tilhold eraktes at det påstevnte Solberg på adskillige tider har vært brukt av 2de oppsittere. Hvorav man kunne slutte, når den pantsettende søker bygsel over gården, at det var at forstå om den ene gårdens oppsitter og ikke begge. Thi han kunne ikke med billighet bortsette den

v
hele bygsel over all gården, eftersom den i akten innførte kirkestol Solberg for 74 år siden, at ha skyldt til Hole prestebol 1 tønne korn med bygsel. Så og hans høyærverdighet biskopens uttak av stiftsprotokollen forfattet in anno 1644. Dernest Berel (?) Jensen og Nicolas Oelefs vidimeret uttak av kirkestolen for 35 år siden passeret. Ennu soknepresten salig hr.Lars Madsens spesificasjon, såvelsom forrige fogd sr.Christen Christensens testification for 23 år tilbake. Og endelig Sr.Luths egenhendig underskrevne og utgivne bygselsedler på prestebolets anpart i Solberg for 14 og 17 år forleden, noksommeligen stadfester, bevitner og fullkommelig forklarer Hole prestebols anpart uti Solberg at være med bygsel.

Thi man kan således argumentere , hadde monsr.Luth hatt noen rett efter sitt pantebrev at bygge prestebolets anpart, var det hannem ufornöden at disputere med presten derom, som Tarald Solberg bevitner, at henvise vidnesbyrdet Hans Olsen Krokvik med til presten om bygselen at forlikes, og at melde i sine utstedte bygselsedler at være forlikt med forberørte hr.Lars Madsen om formentionerede bygsel til hans berettigede anpart i Solberg.

Og kan ikke eraktes av Sr.Luths forebringende på hans tilhørende pant i Solberg at være fallen i hevd, såsom pant hevdes ikke.

Og foruten dette bekjenner han selv med sin hånds underskrift prestebolets gods i Solberg at være med bygsel, som oven meldt er, hvorover forrige sokneprest avgangne hr.Lars Madsen har S.104a. gitt ham makt sin part i det omtvistede gods at bortbygsele.

Ei heller av avgangne hr.lagmann Vittichind Hus av underskrevne manntall at prestebolets gods skal være uten bygsel, for den årsaks skyld at Christen Laugesen Kolstad følger 12 lispund i det påstevnte Solberg med bygsel. Da er herutinnen således for rett avsagt, at den omtvistede tønne korn landskyld i Solberg skal følge Hole prestebol med bygsel og herlighet, og leilendingen Tarald Solberg til landdrotten hr.Hendrik Opdal at betale all den holdning og rettighet hannem for de resterende årringer av forskrevne bygselberettigede tønne korn i Solberg efter loven er pliktig. Belangende omkostningen, de såsom Sr.Luth har forårsaket oppsitteren at de forskrevne omtvistede rettigheter ikke i rette tide efter loven er blitt betalt, som ellers han av motvillighet dermed hadde innesittet, kunne forårsaket hannem sin førstebygseles forbrytelse, da bød Sr.Luth til citanten at betale i denne prosesses omkostning 2 riksdaler, hvilket ialt innen 15 dager bør utredes under adferd efter loven.

Monsr.Luth innstevner Knut Pioche (Pjåka), Ole Opsal, Siver Hove (Håvi), Bersvend Håvi, Gudbrand og Ole Pjåkerud, Tarald Solberg, Anders Åsterud og Ole Nakkerud for ulovlig skoghugst, dat.4.april 1693.

Av de innstevnte møtte ingen untagen Tarald Solberg, hvorefter stevnevitnene Rasmus Rasmussen og Nils Li ble fremkalt at avhjemle ders kall og varsel.

Hvorpå de avla deres ed, samtlige innbemelte lovlig at være stevnet.

Såsom de innstevnte efter stevningens anledning idag den 9.mai for retten ei har innstillet seg, forelegges dem til neste ting den 6.juli seg her for tinget at innstille.

RETTERGANG PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I NORDERHOV 13.juni 1693.

Anno 1693 den 13.juni ble retten betjent efter velbårne hr.amtmann Tonsbergs anledning på Trøgstad tingstue i Norderhov prestegjeld på Ringerike. Overværende efterskrevne edsorne lagrettesmenn, nemlig Erik Tandberg, Kristoffer Haldum, Knut Ve, Lars Gjermundbo, Engebret Veisten, Nils og Sven Hverven og Peder Hønen.

Citanten Peder Berg på medconsorters vegne innga deres til velbårne hr.amtmann allerydmykste andragende angående en uvillig dommere til at antage de av dem innstevnte prov til eds. Hvorpå fulgte hans gunstige resolution at jeg meg stevneålet skulle foreta, dat.31.mai 1693 med videre etc. Citantene Peder Berg, Paul Klekken og Peder Nærstad inngav deres skriftlige stevneseddel, ved hvilken de stevner Sr.Paul Ibsen av Kristiania til å høre på endel prov de har innstevnet til deres saks opplysning for overretten, dat.13.mai 1693. En person ved navn Jonas Olsen møtte i retten og fremla monsieur Jens Gudes protest av 10.juni sistavvigt, protesterende ingen prov at måtte høres imot hans allegerede lisens(?).

Citantene svarte hertil at sådan Sr.Jens Gudes protestation ikke bør komme dem til noen hinder i deres provs førelse, såsom lovens første boks 13.cap. 28.art. dem det tillater. Og såsom Jonas Olsens inngivende ikke at værer forsynt med noen fullmakt fra Sr.Paul Ibsen, formener de det bemelte på

S.104b. Sr.Gudes vegne ingivende ikke bør at ansees i retten.

Innga videre hans exel.velbårne hr.statholder høyst høygunstige resolution på deres allerydmygste supplik, meldende at det står enhver fritt at avlegge sin provning hvor ham synes, av 29.sistleden etc.

Og eftersom Sr.Paul Ibsens fullmakt tillike med monsr.Gudes protestation ikke fremlegges i rette, synes behøvelig at stevnevitnene avlegger deres edlig tilstand.

Ble så fremkalt Adam Jørgensen og Kristoffer Jokumsen, som med opprakte fingre avla deres ed efter loven, at Sr.Paul Ibsen var lovligen stevnet for hans bopel uti hans datters påhør til at møte til idag her på tinget og påhøre prov, samt videre efter forinnførte stevnings formeld.

Citantene begjærte deres prov at måtte tas til eds.

Ble så fremkalt Alf Klekken, Lars Torgersen, Guttorm Kvelsrud, Amund Hovnerud (Honerud), Jens Vang, Børger Roen, Ole Gudsgård, Skør Hage, Gudbrand Berg, Bjørn Flechesøe (Flekshaug), Jon Opperud og Kristoffer Jokumsen, hvilke efter at eden var dennem forelagt og tilholden at frasige hvis dem i Guds sannhet om denne sak er vitterlig, foruten anseelse av frendskap, vennskap, gave etc, men allene have Gud og anstendighet for øyne, avla de deres ed efter loven, og provet dette efterfølgende.

Alf Klekken provet ved ed, at Paul Klekken skrev med hannem til salig Johan Ibsens sterbo, hvor forberørte tilholdes skifte(?) en regning på hvis tømmer han hadde i beredskap i elven til gjeldens betaling i bemelte salig Johan Ibsens sterbo. Samme regning ble i sterboet og fikk den ikke tilbake eller påskreven med seg hjem. Og som tømmeret ei var levert, vet han ei at det kunne bli bemelte Paul Klekken godtgjort. Tilsto videre at Paul Klekken hadde innført i bemelte sin regning 2 rdl, som salig Johan Ibsen skulle ha lovet ham for sin umake han har hatt med at innstevne en del av almuen til regning.

Lars Torgersen gestendiget iligemåde ved ed at han leverte 24 tylter tømmer til Sr.Paul Ibsens stesønn ifjor ved Sp..sdammen. Da brukte han mål 15 hollandske tommer, og hva som derunder var undermål og måtte levere to stokker for en. Tilsto at han ikke måtte komme til at telle sitt eget tømmer for Sr.Paul Ibsens folk, hvorover han mistet 4 tylter og 3 stokker, men ble overfallen med mange eder og skjellsord. Guttorm Kvelsrud tilsto iligemåde at Paul Ibsens skurmål var ifjor 15 hollandske tommer, og hva tømmer som ikke holdt mål, da lot han ta to stokker for en.

Jens Vang, Børger Roen, Ole Gudsgård, Amund Honerud, Skør Hage, Gudbrand Berg og Bjørn Flekshaug provet enstemmig, at Sr.Ibsens mål i fjor og noen forrige årringer var skurmål og holt 15 hollandske tommer, og hva som ikke holt målet ved øyet, passerte for undermål.

Alf Klekken, Gudbrand Berg, Amund Honerud og Bjørn Flekshaug tilstod videre, at Paul Klekkens til Sr.Ibsen leverede tømmer var hugget vesten for Sind., og Peder Bergs var hugget søndenfor Fagervannet i Ringerikes almenning. Og vet ikke at Sr.Ibsen i denne skog har noen berettigelse, eftersom de aldri på tingene noe skjøte eller annet derom har hørt publisere.

S.105a. Jon Opperud og Kristoffer Jokumsen provet ved ed, at ivår da Paul Ibsens tjener Anders Svensen og Halvor Larsen reiste til brøtningen, kom de inn til Peder Berg, hvor de bekjente at Paul Ibsens mål var så drygt at de kunne "skielde"

det over akselen på hinannen. Så tok Peder målet over brystet og akslene på ham med en hollandsk tommestokk, da holt han 25 tommer.

Ennu provet Amund Honerud, at såsom Peder Nærstad formener den gjeld han kreves for til Sr.Johan Ibsens sterbo at skulle vise seg av en hest Amund Honerud for lang tid siden har ombedet ham at bli hos hannem til gressgang til salig Johan Ibsen kom selv til Ringerike, da er bemelte Amund Honeruds provning således ved ed avlagt, at for omtrent 18 eller 19 års tid siden var han på Lesøe(?) jernverk. Da skikket salig Johan Ibsen ham til Even Ellingsen i Vasbonden på Modum med en brun hest som han hadde lovet ham. Og som han kom dit med hesten, ville han ikke beholde den. Tok den så med seg til Nærstad, og som han hadde ingen råd med den, ba han Peder Nærstad han ville la den være hos seg til salig Johan Ibsens oppkomst. Så tok Peder Nærstad den til seg. Vitner at han ikke visste noe kjøp på hesten.

Peder Nærstad sier at bemelte hest tillike med en av hans egne, er bortkommen i marken, og har aldri fått sporlag hvor de er avblevne.

Jens Vangs edlige tilstand var videre, at han for 7 eller 8 år omtrent leverte han 10 rdl til salig Johan Ibsen på Peder Nærstads vegne uti hans egen stue i byen. Men fikk ingen bevis derpå tilbake, og det for bekommede vare.

Hvorefter citantene var tingsvitne begjærende.

Citantene har end ydermere avlagt deres corporlig (ed), at de ikke før enn for kort tid siden om de forinnførte provs tilstand har vært vitende.

RETTERGANG PÅ HAVIK I SOKNE DALEN 15.juni 1693.

Anno 1693 den 15.juni ble retten betjent på åsteden Havik uti Soknedalen angående endel tømmer Erik Andersen Veikåker skal ha latt hugge i bemelte Haviks tilhørende skoger, hvilken sak som til den 12.hujus var innstevnt, for min lovlig forfall til idag oppsatt.

Overværende bygdelensmannen Helge Berg, samt efterskrevne edsorne lagrettesmenn av bemelte Soknedalen, nemlig Gudbrand Halkindrud, Levord Sessrud, Hans Flaskerud, Størk Sørsdal, Engebret Rustan og Tosten Modalen.

For retten fremkom Elling Engebretsen Havik og inngav sin skriftlige stevneseddel, hvorved han innkaller Erik Andersen Veikåker for formenende ulovlig skoghugst i Havik tilhørende skoge, samt til provs påhør med videre av 23.nov.1692.

Ble så inngitt en arrestseddel av kongl.maj.s fogd utstedt den 24.nov.1692 med lensmannens påskrift og opptelling til 25 tylter tømmer av 6.mai sist avvigt.

Ennu ble fremlagt av Torbjørn Nubsen Rud en skriftlig stevneseddel over Ole Knutsen Nibstad at møte i rette og

fremvise sine adkomst og utrast breve, efter hvilke han har avstått til bemelte Torbjørn Rud forskrevne Havik med dens underliggende skoge og eiedeler med videre etc av 25.april 1692.

S.195b. Ble så inngitt Ole Knutsen, nu boende på Nibstad, hans utgivne makeskiftebrev med Torbjørn Nubsen Rud på det omtvistede Havik av 12.okt.1681, underskreven av innstevnte Erik Andersen og hans eldste broder Anders Andersen Hoff. Hvilken gård han transporterer med like rett og frihet det ham er bebrevet av Anders Gulliksen Veikåker, og ved skifte efter ham av hans arvinger stadfest med videre etc.

Erik Veikåker ved sin svoger Gul Evensen lot inngi sitt innlegg av 11.juni sist avvigt, protesterer at han bør stevne hans moder med lagverge og søskenlag, og som det ei skjedd, formener han stevningen av ingen verdi etc.

Inngav videre Ole Knutsen Nibstad og Knut "Garen" (Gåran) med fleres tilstand om en forlikelse passert imellem Anders Veikåker og Torbjørn Rud av 13.juni 1692 angående skogdeling i Fjeldsmarken etc.

Begransket vi så nordre Brevannsoset, som befantes å være nordenfor den omtvistede hugst, og Haugeruds eier befant seg enda lenger nord utenfor bemelte hugst, hvorom forinnførte makeskiftebrev formelder. Og befinnes forberørte omtvistede hugst snaut en liten halv fjerding nordvest fra plassen Havik. Citanten fremkalte Ole Land, Ole Kjos og Anders Nipa for å gestendige hva ord de av Erik Veikåker har hørt.

Da tilsto Ole Land at for 5 eller 6 år siden var Erik Veikåker på Kjos. Da hørte han at Elling Havik talte til ham om det tømmer han hadde hugget vesten for denne omtvistede hugst ved Pælemyren i Haviks eiedeler. Da sa Erik: Har jeg hugget inn på deg noe tømmer, skal jeg skaffe deg likeså meget tømmerkog igjen, enten nord ved Arne Husmann som du kan kjøre til Bersjøen eller i Nordkindlien, så vi ikke tør ha noen kiv derom.

Ole Kjos'es tilstand var ord for ord likesom herom.

Anders Nipa gestendiget at Erik Veikåker var for 5 eller 6 år siden begjærende av Elling Havik at hugge noe tømmer vestenfor denne påstevnte hugst, eftersom det var nærmere kjørsel for ham til Haugerud. Og lovet han å gi Elling annen skog igjen, som var nærmere for ham at føre ut til Soknedalen. Så tillot Elling ham å hugge henved 10 tylter tømmer.

Såsom av Erik Veikåker intet til bevislighet forelegges uti denne sak, untagen Ole Knutsen Nibstads og Ole Gårans skriftlig tilstand om en forening som skulle være passert imellem salig Anders Veikåker og Torbjørn Rud, som aldeles nekter aldri dem at være gjort noen kontrakt imellem, tilmed er ei anvist i retten de påstevnte dokumenter hos Ole Knutsen Nibstad, som skulle gi fullkommen opplysning om Haviks utraster og eiedeler. Hvilke "raisons" har forårsaket sakens oppsettelse med citantens consens til førstholdende saking på tingstuen Trøgstad nestkommende 4.juli, da partene såvel som lagrettet forelegges å møte, og medbringe hvis de til sakens forsvar eragter tjenlig.

Således forelegges Ole Knutsen Nibstad til samme tid at comparere og medtage det påstevnte makeskiftebrev in originali.
Imidlertid forblir tømmeret uti arrest.

S.113a.

ALMINNELIG SAKETING PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I NORDERHOV
4.juli 1693.

Anno 1693 den 4.juli ble retten til alminnelig saketing betjent på Trøgstad tingstue i Norderhov prestegjeld.
Overværende kongl.maj.s fullmektig Christian Tommesen, bygdelensmannen Peder Rasmussen så og efterskrevne lagrettesmenn: Erik Tandberg, Kristoffer Hallum, Knut Ve, Knut Eriksen Vaker, Engebret Veisten, Ole Kjos, Gudbrand Halkindrud og Kristen Li.

Allerunderdanigst publisert hans k.m. allernådigste forordning om skattenes påbud i Norge for inneværende år, og herefter fol.144 innført.
Så vel som og den allernådigste forordning om de personer som for gjeld arresteres, deres underholdnings betaling av 18.mars 1693.
Item hans høye exel.Gyldenløves ordre til hr.amtmann Tonsberg at fogden ikke må innstevne noen sigt eller sakefalls bøter før det av amtmanden approberes, av 13.mai 1693 og fol.144 innført.
Ble så tinglyst efterskrevne brev og documenter.

S.113b.

Hr.assistensråd Jørgen Phillipsens utgivne skjøte til hr. assistensråd Hanibal Stockflet på to sager i Mjøndal og Knestangfoss, så og den gård Åserud som skylder 8 lispund tunge, dat.21.mars 1693.

Gunder Torgersen Gangnums skjøte til Paul Pedersen på Trøttelsrud av 5.juli 1693.

Paul Alfsen Hvals pantebrev på et skippund tunge i Hval til Sr.Anders Pay av 4.april 1693.

Kristoffer Svendsen Tvetens beskikkelse til hans fader om han noen tid har betalt landskyld av Tveita, av 29.mars 1693.

Anders og Truls Larsen Smits pantebrev til toldereren Sr.T... Hammer(??) på en sag uti Hønefossen, Truls Olsens sag kallet, dat.19.nov.1692.

Hr.Jonas Rami bygselseddel til Ole Iversen på Enger, av 13.febr.1692.

Morten Pedersen Leuchs begjæring til fogden at Norderhovs almue må advares ei at hugge sagtømmer uti de plasser Heggeli,

Stubdal, store og lille "Flotte" skoger og til Stensfjorden nedføre, av 28.juni 1693.

Anders Larsen Smits bygselseddel til Asle Davidsen (må være feil, skal være Knutsen, T.S.) på Kroksrud i Soknedalen, av 4.mars 1693.

På Paul Alfsen Hvals utstedne pantebrev til monsr.Pay gjorde Peder Olsen Sørums sådan innsigelse, at han formente dette pantebrev ikke at prejudisere hans barns tilhørende arvelig tilfalne anpart i bemelte Hval.

Monsr.Peder Eliassen av Bragernes ved skriftlig stevning innkaller Peder Rasmussen Rå for 58 rdl 1 ort 12 skilling, og Ingelef, salig Jacob Heggens, for 16 rdl 2 ort 6 skilling, de til salig commissarie Lars Larsens sterbo skal være skyldige, dat.9.juni 1693.

Derefter til at bevise sin gjelds fordring fremla han en loddsseddel under velædle Kristiania magistrats hender og signeter, dat.7.nov.1688, som melder om forinnførte gjeld etc. Peder Rasmussen innstilte seg for retten og sa at han vet ikke hva han til salig Lars Larsen skal være skyldig, med mindre hans hånd uti hovedboken finnes underskreven, hvor av denne fordring seg skal vise, og aldri av salig Lars Larsen at være krevet. Og om han noe skulle være skyldig, formener han salig Lars Larsen burde meddelt ham bok og riktighet derfor, og efter loven gjort avregning med ham på tinget. Så kunne han itide strebt til at betale det om noe hadde vært. Thi nu er han kommen til agters og intet eiende, så alt hva han er eiendes har han ipant satt til sr.Peder Sørensen for over 6 år siden som all almuen er bekjent. Hvilket end og Engebret Veisten og Erik Tandberg gestendiget, at formelte pantebrev forlengst her på tingstuen er avlest og publisert. Ingelef, salig Jacob Heggens, tilsto at være 80 år gammel, hadde intet å betale med om hun noe som hun ikke vet, skulle være skyldig. Men vel på en 5 eller 6 års tid har oppholdt seg hos andre, så hun selv intet har hatt å leve av, som samtlig tilstedeværende almue også tilstod. Da såsom ei bevises hvorav denne påkrevende gjeld viser seg, da er saken til nærmere bevislighet henvist til den 31.juli førstkommende.

S.114a. Ennu ved muntlig stevning fordrer sr.Peder Eliassen hos Tor Storøen 10 rdl 2 ort 18 skilling hannem blant annet til sin gjelds avbetaling uti salig president Lars Jacobsens sterbo av de kongl.comitterede commissarier tillagt, dat.6.juni 1689.

Tor Storøen nu boende på Breien, inngav 2de kvitteringer, den ene av 30.okt.1680 på 10 rdl, den annen av 5.Xbris 1685 på det han har latt ham innstevne for untagen 1 rdl etc. Mener disse kvitteringer skal være ham nok imot dette krav.

Monsr. Peder Eliassen påstår at de irettelagte kvitteringer kan ikke svekke den av hans kongl. maj. tilordnede commissariers forretning, som ei uten av overdommeren kan svekkes. Opptagen til den 31. hujus.

Den sak som forleden 15. juni fra åsteden Havik hit forfløtt, er med contrapartenes concept, såvelsom og citantenes begjæring forfløtt til nestkommende 31. hujus, således eftersom contraparten ved sitt innlegg, foregiver adskillig lovlig forfall til hans uteblivelse, som er av dato Hovland tingstue i Sigdal den 30. juni 1693.

Til samme tid forelægges det av kongl. maj. s fogd tilnevnte lagrette uti Soknedalen seg her på tingstuen Trøgstad til rettens betjænelse igjen at innfinne,

Hr. assessor Anders Simensen ved sin tjener Morten Paulsen lot inngi en skriftlig varselseddel, hvorved han innkaller endel av Norderhovs almue for gjeld etc. av 29. mai sistavvigt. Så og en riktig uttak av hans forrige tjener Erik Jacobsens anførte restans under hr. assessors hånd vidimeret av 1. juli 1693.

Stener Aslaksrud vedgikk 1 rdl 3 ort 12 skilling.

Amund ibid. 1-3-12.

Simen ibid. 1-1-0.

Hans Jonsen Overmyndsund (Overmannsund) 4-2-0.

Truls Amundsen Skaugstad, på hvis vegne lensmannen Peder Rasmussen vedgikk 3-2-12.

Nils Nilsen Setrang på hvis vegne Tosten Myre og Halvor Lønnstad (Lundstad) vedgikk 6 rdl, men til de 22 skilling ville de ikke gestendige.

Paul Klekken ved sitt inngivne svar tilstår 22-0-16.

Lars Setrang 30-1-8, hvilke disse begge med arbeide ved bruket vil betale.

Peder Amundrud på hvis vegne Peder Rasmussen vedgår 1-3-4.

Ole Knestang fordres for 4-2-0, er død og intet at bekomme.

Halvor Lundstad 3-0-12.

Tosten Myre 1-2-0.

Paul Sundby gestendiger ved Engebret Veisten 8-2-0.

Otte Rua 0-1-12.

Peder og Tor Knestang 1 rdl, vedgikk.

Morten Paulsen på sin principals vegne påsto at så mange som har vedgått gjelden, bør at erstatte ham i omkostning 1 rdl 16 skilling.

Begjærer dom, og at Erik Jacobsen blir tilkjent at svare i de uteblivendes sted, hvis han i regnskapet har anført dennem til hr. assessor å være skyldige.

Da er således sluttet at samtlige bønder som denne påkrevende gjeld har vedgått, bør efter vedgåelsen svare hr. assessor Anders Simensen eller ordre, og det innen 15 dager under lovens foresigende.

Belangende omkostningen, da såsom dette krav reiser seg av varers forstrekning, hvormed de innstevnte av almuen gjerne vil betale gjelden med arbeid, da er den post hermed opphevet. S.114b. Belangende de uteblivende, nemlig Peder Berg som søkes for 5 rdl, Peder Honen (Hoen?) for 5 rdl, Mikkel

Follefoss 2 rdl 3 ort 6 skilling og Hans Johansen for 2 ort, dennem forelegges til den 31.hujus at møte her på tinget, og om søkningen gjøre den fornødne forklaring, såfremt de ikke vil utstå citanten for sitt krav.

DEN 5.JULI BLE RETTEN IGJEN BETJENT UT SUPRA og i forinnførte lagrettesmenns overværelse.

Mette salig Mads Henriksens, ved skriftlig stevneseddel i rette fordrer endel av Norderhovs almue for gjeld de uti sterboet til hans efterlatte sønn Truls Larsen .....skal være skyldige , av 24.mai 1693.

Fremla monsr.Samuel Hansen som befullmektiget på velbemelte enkes vegne en av Christianiæ Magistrat utstedte loddsseddel på bemelte Truls Larsens tilfalne arvepart efter sin fader, dat. Bragernes 7.nov.1655, hvoruti alle de innstevnte debitorer finnes innført.

Av hvilke av beskrevne møtte i retten og har deres gjensvar således til stevнемålet enhver for seg som følger:

Hans Røsby fordres for 33 rdl 1 ort 11 skilling. Tilstår å være gjelden skyldig. ... Han hadde lovet å betale salig hr.commisairie med tømmer, men vet ikke nu hvorledes han nu skal komme til at fornøye arvingene, eftersom han hverken nu eller den tid noe har eller hadde å betale med, untagen han år efter annet med noen tylter tømmer til gjeldens avbetaling kunne fremdrive. Tilstedeværende almue tilstår hans vilkår at være ganske slett og ringe, og om der skulle falle dom på, skulle hos ham ikke kunne fåes den tredjepart for søkningen.

Ole Kolbjørnsen Snodalen 13 rdl 3 ort 22 skilling, hvis sønn på hans vegne tilstår gjelden. Men såsom han intet i denne verden er eiendes og over 20 år har vært i armod, er der intet at tilkomme. Lagrettet tilstod at han over 10 år siden har betlet sitt brød.

Hans Jensen i Sundet 3 rdl 3 ort 13 sk. Fremviser en kvittering fra Sr.Treschou på 13 rdl 2 ort 12 sk. såvelsom en liten underskreven seddel på forskj. summa han sier seg av sterboet at være levert, der han selv sin avregning der var overværende(?). Tilstår aldeles intet til Truls Larsen skyldig.

Karl Aslesen Lille Hval 10 rdl 1 ort. Svarte at den tid han var i sterboet hadde han 5 rdl å hente, hvilket han listen og hos byfogden endog at hadde sett. Formener at få ...titation derfor.

S.115a. Jon Follum 10-2-20. Tilstår intet å være skyldig, men for overleveret tømmer at ha tilgode 5 1/2 rdl, hvorpå han tilstår å ha fått 1 qt magrel (makrell) 5 ort. Tilstår videre at hans kvinne uti Knut Rolvsens overværelse gjorde regnskap med Anne, salig Lars Larsens, ved Hønefossen, og hadde han forinnførte til gode, og at han skicket i sterboet en seddel med Ole Skollerud som samme penger skulle fordre. Men fikk ingen svar derpå tilbake.

Ole Aslesen Skollerud 74-2-17. Nektet aldeles gjelden, og formener salig Lars Larsens sønns formynder bør lovlig bevise sin krav. Ifald det ei skjer, da at erstatte ham kost og tæring.

Anders Hallingby 40-0-18. Tilstår intet å være skyldig. thi han har levert på gjelden for 12 a 13 år siden i samme Kvernelven 52 tylter godt furutømmer, som han av salig Lars Larsen var anammet og merket, hvorpå ham ei mere er godtgjort enn 10 tylter. Erbyder seg til eds. Sier at han derforuten har at hente for odelsskatt av hans gård som han årlig til fogden har betalt, og ei kommen til avkortning i landskylden. Vil gjerne gi sin pretention efter, om han kan slippe for deres søkning.

Mads Lerberg 10-0-14. Nektet gjelden således, at han efter salig Larsens død og før skiftet har ført for hans enke 8 "tiøv" bord for 6 rdl og 7 tiøv for 8 rdl 3 ort. Formener å ha til gode 4 rdl 2 ort 10 skilling.

Henrik Olsen 40-1-20. Tilstår til Anne, salig Lars Larsens å ha betalt samme, og hans kvittering utviser 22 rdl. Resten skal hennes arvinger til salig Larsens barn betale, som han med magistratens bevis til neste ting vil godtgjøre.

Iver Hjelle 26-0-22. Erbyder seg til eds intet å være skyldig, men å ha tilgode ved riktig avregning 7 eller 6 1/2 rdl.

Hvilken avregning skjedde med salig Lars Larsen omtrent 3 eller 4 uker før hans død, som han med prov og skjel til neste ting vil stadfeste. Tilstår at være i sterboet, men kunne ikke få noen riktighet av hans etterlatte.

Opptagen til nestkommende 31.hujus, og forelegges citantinnen til den tid i retten at anvise salig Lars Larsens hoved kjøpmanns bok etc.

Mons.Elias Nilsen av Bragerne, som formynder for Truls Larsen innstevner salig Ole Torkilsens arvinger for 14-3-12. Peder Rasmussen møtte på egne og medarvingers vegne. Var aldeles uvitende om denne fordring. Formente at sådan gjeld burde vært krevet på skiftet etter den salige mann, som for omtrent 12 a 14 år er bortdød. Så fremt annen bevislighet ei fremlegges, svarer han eller de0 ei dertil.

Ole Bjørke 4-0-18. Sier aldri å ha hatt noen handling med salig Lars Larsen. Men formoder efter sin fremviste tømmerseiddel å ha tilgode derpå 7 rdl 18 skilling.

Johannes Ve 7-1-0. Lot ved lensmannen lyse sitt forfall, og lot sige til neste ting at skal avbevise deres søkning.

S.115b. Johannes Strande 30-0-17. Vet intet i noen måte at være skyldig, der har aldri noen krevet ham disse penge. Sier ellers at være en fattig gjeldsbunden mann.

Engebret Busterud 2-2-1. Sier at ha hatt en seddel, den tok salig Larsen fra ham. Siden kom han aldri til noen regnskap med ham. Almuens tilstand er at han eier intet mere enn han står i.

Mikkel Tollefsen Seter 13-2-4, hvis enke møtte i rette. Vet intet av gjelden. Er efter almuens tilstand arm, og i 7 a 8 år

har intet hatt. Var bedre å gi henne noe enn fordre noe hos henne. Hennes mann gikk lang tid betlergang før hans død. Oppsatt til den 31.nestkommende, da hovedboken efter salig Lars Larsen anvises i retten.

Den sak imellem monsr.Amders Pay og endel av almuen her i gjelden er efter citantens begjæring oppsatt til den 31.juli, som ellers tilforn til den 5.mai var opptagen, efterdi den salige mann Lars Larsens hovedbok hitinntil ei har vært at bekomme.

Den ærdyderike matrone Margrete Mule efter skriftlig kallseddel har innstevnt Peder Nilsen Hønen formedelst han skal ha forlokket henne hennes dreng ved navn Anders ifra hennes tjeneste med videre, av 26.juni 1693. Peder Hønen møtte ei i rette, og stevnevitnene avhjemlede deres ed at han var lovlig stevnet for sin bygsel i hans egen påhør den 28.juni sist avvigt. Sa at han skulle møte og svare som en ærlig mann. Efter sådan beskaffenhet står det Peder Hønen fritt fore å møte til førstkommende 31.juli, om han vil.

Kristoffer Larsen på salig Anders Olsens enkes vegne av Strømsø i rette fordrer Paul Klekken av Norderhov gjeld for 149 rdl 3 ort 4 skilling, han hannem skal være skyldig, dat.9.juni 1693. Inngav sorenskriver Jens Tygesens dom på bem.te s.a av 8.og 9.oktober 1686. Inngav enkens innlegg av 9.mai 1693. Inngav så en kontrakt imellem Paul Klekken og Anders Olsen passert den 14.febr.1687. Paul Klekken ved lensmannen lot inngi sitt innlegg av 1.juli 1693. Opptagen til nestkommende 31.hujus.

Lars Simensen Dramdal ved skriftlig kallseddel innstevner salig Tomas Asks arvinger og formyndere for grunnleie av deres bordlegningsland, så og bordrennens grunn og damstokk til Asksagen i øvre Heieren for 1691 og 1692.

Såveel og Kristoffer Røyseng for gjeld etc dat. 3.febr.1693.

Inngav en lagtingsdom av den 7.søgne efter hellig 3 konger 1690 med derpå skreven transport til Lars Simensen. Kristoffer Røyseng på samtlige arvingers vegne møtte i rette. Svarte at de ikke kan svare Lars Simensen av damstokk og bordlegning mere enn for 1691, eftersom sagen med bordlegningsland av andre har vært brukt. Citanten begjærte dom med omkostnings erstatning. S.116a. Såsom Asks arvinger in anno 1692 befinnes ikke å ha hatt noget bruk i øvre Heierensagen og således ei nødt noen bordlegning på den omtvistede grunn, da kan citanten Lars Simensens krav for forskrevne år hos bem.te Ask arvinger ikke kjennes gyldig, men har sin lovlig ..gens til den som for

samme år den omtvistede grunn til bordlegning nødt og brukt haver for anno 1691.

Er samtlige forskrevne Tomas Askls arvinger tilkjent og bør at svare citanten den sedvanlige grunnleie av den omtvistede bordlegningsland, bordrennesgrunn og damstokk som er 6 riksdaler, med samt en riksdaler i omkostning innen 15 dager under straff efter loven.

Belangende Kristoffer Røysengs gjeld hos citanten, da har de besluttet seg i Mindelighet innbyrdes at vil forene.

ALMINNELIG SAKETING PÅ GOMNES TINGSTUE 6.juli 1693.

Overværende lensmannen Johannes Svarstad samt efterskevne lagrettesmenn som er Anders Bjørnstad, Nils By, Siver Gomnes, Arne Hundstad, Gudbrand Gomnes, Peder Sørum, Rasmus Gomnes og Kristen Utvik.

Publisert k.m. allernådigste skattebrev for inneværende år, dat.13.mai 1683.

Såvelsom og en forordning om de personer som for gjeld arresteres, deres underholdnings betaling av 18.marti sistleden.

Item hans høyexell. ordre til hr.amtmann Tonsberg om sikt og sakefall, som ei av fogdene uten hr. amtmanns approbation må påtales.

Hvorefter ble tinglyst efterskrevne dokument av Jens Tygesens pantebrev på et skippund byggmalt i Svarstad og et halvt skippund i Lille Svarstad til Sr. Jacob Lerche av 20.april 1693.

Jørgen Hansens skjøte på Modum til toldereren i Christiania Sr. Treschou på 1 1/2 skippund tunge i By med bygsel over all gården av 2.november 1692.

Knut Halvorsen Leines pantebrev til Jul Rud på 6 setting i Rud, beskrevet den 4.mars 1692.

Auctionsforvaltende Sr. Hendrik Blichfeldts skjøte til hr.rådmann Stochflet på 1 1/2 skippund tunge med bygsel av 19.mai 1692. (Hvilken gård?)

Auctonsforvaltende Sr. Balchenburgs skjøte til hr.Søren Kinch på 1 1/2 skippund med bygsel i Gomnes av 19.juli 1687.

Rasmus ...hus ved skriftlig kallseddel innstevner Paul Gudbrandsen formedelst han seg på hans plass som han av monsr. Luth var tillatt å bruke, har inntrengt med videre, av sistavvigte 16.juni 1693. Paul Gudbrandsens kvinne møtte i rette, nemlig Kari Olsdatter. Sa at Sr.Luth har bevilget henne plassen, hvilket Sr.Luths tjener Christen Christensen tilsto. Saken er opptagen til den 27.juli for forfalls skyld.

S.116b. Assessor Anders Simensen innstevner ved skriftlig kallseddel Jens Mo for 3 rdl, hvilket han vedgår, Nils Bjørke for 1 rdl 1 ort som Jens Mo på hans vegne vedgår, Anders Bjørnstad 6 rdl 1 ort 16 skilling. Efterdi Erik Jacobsen ei er overværendes, er saken ut supra opptagen.

RETTERGANG ANNO 1693, den 18.juli

PÅ ÅSTEDEN IMELLEM HELGERUD OG BÅRUD I NORDERHOV.

Overværende k.m.fogds fullmektig Christian Tommesen, lensmannen Peder Rasmussen, så og efterskrevne edsvorne lagrettesmenn, nemlig: Kristoffer Røyseng, Jens Sørum, Knut Veien, Kristoffer Haldum, Knut og Johannes Ve.

Citanten Knut Olsen Riber inngav sin skriftlige stevneseddel av 15.juni sistavvigt, ved hvilken han innkaller Sr.Gregers Mortensen som Helgerud er eiende med andre angrensende, formedelst de seg skal tilegne det under hans tilhørende gård er beliggende, og hannem med rette der under er tilhørig med videre etc.

Har så begransket den omtvistede mark sydvest for Bårud, og befinnes samme eiedeler på alle sider å være innestengt, og ei videre at strekke seg enn en bøsseskudd inntil en husmannsplass kalt Kalveløkken.

På den søndre side og derifra ned til elven, som er en liten og ringe løvskog, vil Helgerud eier seg tilegne, og således tvers over marken ved en risgård vil stenge Båruds eier aldeles fra berørte utmark.

Botild Hansen på sin husband Sr.Gregers Mortensens vegne, møtte i rette og inngav bemelte sin husbands forfattede innlegg av sistavvigte 14.juli, hvoriblant annet beroper seg å ha hatt de påstevnte eiedeler i ærlig hevd efter loven med videre etc.

Knut Riber protesterte og formente at monsr.Gregers Mortensen bør at bevise sin hevd han seg i sitt innlegg påberoper efter lovens 5.b. 6.cap. 7.art. Og ifald det ei skjer, formener han at slik hans foregivende faller av seg selv.

Hva angår hans sag, hvorpå han melder at ha K. allernådigste confirmation, står ham ikke til at tale på, derav formener han eter stevningens formalia at være høyiligen uforrettet på hans jord og eiendom til Bårdrud, og påstår at der bør skje dele og skifte imellem hannem og Helgerud efter lovens 1.boks 16.cap. 1.art.

Hvorpå Knut Riber inngav sitt innlegg av idag, påstår dele og skifte etc.

Jørgen Oppen og Tomas Hage møtte i rette, og sa seg intet på denne side i saken at svare. Men opp i åsen norden for gården møter Oppen eier som der støter mot Bårdruds eiedeler, og derfor har han sine utrast breve, som hannem der skal tjene. Men ellers gestendiger Jørgen Oppen Båruds eier at følge åsen inntil høyeste i åsen nordenfor Bårdrud.

S.117a. Fremkalte så Knut Riber sine innstevnte prov som er Birgitte Nøkleby, Maren Halsteinrud, Svend Tvester (Tveita) og Lisbet Oppen til at gestendige hva dem om denne sak vitterligt, hvilke efter eden var dem forelest, prover således.

Birgitte Nøkleby gestendiget at hun for omtrent 40 år siden tjente på Oppen. Da bodde Knut Anfinsen sl. på Bårdrud. Da

brukte han Helgerud under Bårdrud. Vet ikke enten han svarte landskyld for Helgerud eller ikke, men han brukte begge plassene nu(?) hus bygd på Helgerud. Men om der var noen (led)? i marken, visste hun ikke.

Marie Halsteinrud, fosterdatter av Solve Bårdrud, en kvinne på noen og førti år, sier å være på Bårdrud oppfostret på 20 års tid, og imidlertid hun var hos hennes fosterfar, da gjette han upåanket sine creature i marken sønden for Bårdrud ned ad elven foruten noen anke i noen måte. Tilsto videre at deres hester gikk all sommeren der i marken, foruten i setermåned. Og den tid ble ble Helgerud brukt av salig Morten Larsens sagfogd, Simen Nilsen. Og aldri hørte hun noen "minche" dem at beite i bemelte mark. Og sa det var ikke mere enn ved 14 år siden hun ble gift her fra Bårdrud, og kan aldri minnes så lenge hun var her, at noen "menchede" hennes fosterfader den omtvistede utmark. Tilsto videre at Kalveløkken, som nu en husmannsstue finnes oppbygd, brukte de under Bårdrud, hvoruti de hadde deres kalver. Minnes aldri at bemelte hennes fosterfader gav noen leie til Helgeruds besitter for kalvehagen. Men av jord og havn innengjerds på Helgerud vet hun vel at de betalte noe for.

Svend Tveita, ved 70 års alder, sier at han tjente for 40 år siden på Bårdrud. Da brukte hans husbond Helgerud under Bårdrud med skog, mark og alt underliggende. Den tid var ingen kalveløkke opprødd, ei heller var noe brukt på Helgerud undtagen en løe som sto ned i engen til at forvare deres høy uti. Videre visste han intet.

Lisbet Oppen, ved 50 år, tilsto at den tid Solve bodde på Bårdrud, da drev han sine creature ned i den påstevnte marken hvor han ville. Og hørte ingen anket derpå inntil Kalveløkken ble bebygd, som er for en 7 eller 8 år siden. Vet intet av noen tid at ha vært noen skjelne og dele imellem Bårdrud og Helgerud.

Marie Halsteinrud tilstår aldri at ha hørt noe om skjelne og dele imellem forbemelte gårde, hvilket endog Svend Tveita gestendiget.

På sin husbonds vegne dernest fremkalte Botild Hansen sine innstevnte prov, nemlig Tomas Opsal, Erik Kjeldsen, Maren Seteren og Anders Bråten til at utsige deres sannhet hva dennem uti denne tvistighet vitterligt.

Tomas Opsal, ved 50 år, gestendiget at for 32 år siden tjente han på Bårdrud. Da sto denne gjerdesgård som nu gjerder imellem Kalvehagen og Bårdrud nærmere Bårdrud neden for Bårdruds aker neden i dalen. Og da var dalen bevokst med tykk oreskog, og Mikkel Tollefsen som da brukte Helgerud, rødde opp Kalveløkken. Tilsto at Solve Bårdrud drev med sitt fe ned til elven upåanket når han ville. Vet ikke at Bårdruds oppsittere noen tid har gitt noen leie av Kalvehagen til Helgeruds beboere.

S.117b. Erik Kjeldsen, 40 år, tilsto å ha tjent 7 år på Bårdrud, og imidlertid hørte han Solves kvinne sa, at hun ga til Mikkel Tollefsen 1 havneleie av Kalvehagen 1/2 pd.smør. Men vet ikke om hun ga det mere enn en gang, og det var straks efter løkken var opprødd. Siden brukte Bårdruds besittere den

til kalvehavn så lenge han var der i tjenesten. Men utmarken ned til vannet, deri hadde de upåanket havn til heste og fe, så og fri hugst til "bred" til deres creature om vinteren. Marte Seteren tilsto at Solve Bårdrud, efter det hennes salige mann Mikkel Tollefsen sa til henne, ga hannem 1/2 pd.smør i leie av Kalveløkken. Og hun sa videre å ha hørt av bemelte hennes mann, at Solve skulle gi ham 1/2 pd.smør om året, siden han har røddet den opp. Men om han fikk mere enn det halve pund vet hun ikke, og er det omtrent 29 år siden hun med salig Mikkel ble gift.

Anders Bråten som er 60 år, tilsto at for omtrent 30 år bodde hans fader på Helgerud, og hadde og brukt gården. Da satte de opp en skigard imellem Bårdrud og Helgerud. Da kom Siver Bårdrud og hugg den ned for dem, i mening at de kom ham for nær. Siden ble de forligt og bygde skigarden opp igjen. Den tid var Kalveløkken ei opprødd, og hørte han ingen anke på hinannen, men gjetet om hinannen, så han aldri hørte noen tvist om uthavnene eller om dess grensegang. Så de på Bårdrud gjetet likeså vel over alt i marken og ned til elven som de på Helgerud, og det inntil Halsteinrud eier vedtok.

Erik Kjeldsen tilsto at Bårdrud fe ble gjetet overalt inntil Halsteinrud eier vedtager.

Hvorpå samtlige prov avla deres ed efter loven.

Videre innga Botild Hansen på sin husbonds vegne et skriftlig prov dat.12.juli 1693.

Endelig ble begransket den østre side av Bårdruds eiedeler, som støter mot Hage (Opsal), hvor Knut Riber formener at gjerdesgarden som kroker formeget inn på hans eiedeler, bør gå like ned fra en tørrgran innerst i Bårdruddalen, vesten forbi Tomas Hages engelade ned ved alfarveien som (går) til Heieren, og siden langs med Veksaldalen ned til elven, som vi synes ikke at skulle være en ubillig formening.

Videre ble ei denne sinde videre protesteret, men efter contrapartens begjæring såvelsom citantens tillatelse saken opptagen til neste saking den 14.nov, og til tingstuen Trøgstad til endelig kjennelse opptagen.

Imidlertid nyder citanten Knut Riber fri og felles havn i de omtvistede utmarker til Helgerud og Bårdrud. Har partene noe videre til denne saks opplysning, ville de det da for retten gi til kjenne, hvor de en endelig adskillelse har at forvente.

OPPSETTELSESTING PÅ GOMNES TINGSTUE DEN 27.juli 1693.

Overværende efterskrevne lagrettesmenn: Nils Bjørke, Nils Bye, Jørgen Fjeld, Arne Hundstad, Ole Fiolsrud (Fjulsrud), Peder Sørum, Hogen Sunsterud (Sønsterud) og Kristen Utvik.

Overværende kongl.maj.fullmektig Sr.Christian Tommesen og lensmannen Johannes Svarstad.

På Sr.Anders Simensens vegne presenteret i retten monsr. Samuel Hansen, og fordret dom på de av Sr.Anders Simensen S:118a, innstevnte bønder av Hole gjeld, hvilken sak er pag. eller fol.116 innført.

Bøndene møtte i rette og gestendiget gjelden, hvilken de gjerne vil betale med arbeid, som de med Erik Jacobsen, velbem.te hr.assessor Simensens forrige tjener ere omaccorderede.

Unntagen Anders Bjørnstad, som innleverte en contraregning, og vet ikke hva han blir skyldig med mindre bemte. Erik Jacobsen, som nu absent, møter og gir forklaring hva pris de av hannem bekomne varer er oppskrevne for.

Efter samme beskaffenhet er Jens Moe tilkjent å svare til hr.assessor Anders Simensen eller ordre de skyldige vedgatte 3 rdl., efter den forening mellem ham og Erik Jacobsen passert med fyldest arbeid .

Ilikemåde bør Nils Bjørke betale den fordrede gjeld med 5 rdl. Belangende Anders Bjørnstad, da såsom han fremlegger en contraregning mot Erik Jacobsens inngivne regnskap til velbte. hr.assessor, som stiger langt høyere enn den fordring av Erik Jacobsen oppskreven, hvorfor ei kan vites hans endelige skyldighet, da forelegges Erik Jacobsen til neste ting her på tingstuen at møte, og da at gjøre riktig avregning med bemte. Anders Bjørnstad, så fremt han noe for sin fordrede krav hos hannem vil ha i vente.

Den sak imellem Sr.Jacob Luth og endel bønder på Tyristranden angående ulovlig skoghugst i hans tilhørende skoger, er med citantens begjæring opptagen til neste saketing, og de innstevnte til den tid forelegges å møte her på tingstuen. Saken er først ført den 8.mai sistavvigt og folio 164 innført.

Kjersti, Siver Hoves (Siver Håvis), ved Johannes Svarstad og Bersvend Håvi har ved muntlig varsel innstevnt Eli Ludvigsdatter i Skjærdalen for skjellerier og påsagde løgn. Eli Ludvigsdatter møtte ikke i rette, hvorfor innskrevne stevnevitner har ved ed avhjemlet deres varselgivelse efter loven, lovligen for henne at være forkynt både til dette og nest foregående ting. Såsom den innstevnte uteblir, er henne til neste ting logdag fremlagt, da hun til samme tid personligen seg i retten har at innstille.

Ble lydeligen tinglyst Sr.Christen Christensens utstede pantebrev til fogden Cort Koldevin i Gudbrandsdalen på Kroksund med underliggende ødegård, skyldende 1 fjerding tunge, samt den plass Lien skyldende et skinn, item Utøya 2 skinn, alt med bygsel. Dat.Christiania den 2.febr.1685.

OPPSETTELSE- OG SKATTETING PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I
NORDERHOV DEN 31.juli 1693.

Overværende efterskrevne lagrettesmenn av bemelte Norderhov gjeld: Erik Tandberg, Kristoffer Haldum, Knut Ve, Siver Tandberg, Engebret Veisten, Ole Tioss (Kjos), Gudbrand Halkindrud og Kristen Lie, samt lensmannen Peder Rasmussen.

S,118b. Ble tinglyst hr.assistensråd og lagmann Jørgen Phillipsens utgivne bygselbrev til Ole Jonsen på 4 1/2 fjerding i Vågård. Dat.Viul den 14.juli 1693.

Utinnen den sak forleden den 15.juni på åsteden Havik anfangen og til denne tid opptagen, er retten betjent av de fol.105 innførte og lovligen tilnevnte lagrett. Elling Engebretsen Havik så og Torbjørn Nubsen Rud møtte i retten og igjen til doms fordret sin sak imot Erik Andersen Veikåker, angående den påstevnte åvirke ut supra meldt. Erik Andersen Veikåker (fremla) en stevneseddel, ved hvilken han innstevner endel prov i denne sak, dat.16.juni 1693. Innla så Hans Eggertsens skjøte på 2 kalvskinn med bygsel i Havik, av dato Christiania den 1.jan.1663. Vil dermed bevise sin adkomst til 2 skinn i Havik. Videre innga han en lagmannsdom datert 3.søgne efter St.Johannes 1648, med videre des inhold etc. Ennu en lagmannsdom angående en plass kalt Stabekk, som Anders Ørpens arvinger er tilkjent. dat.annen søgne efter vinternatten 1682. Innleverte så fogden Sr.Hendrik Petersens attest til Erik Veikåker om Fjeldsmarken, av 20.juni 1690 etc. Ole Land, Ole Kjos og Anders Nipstads, deres tilstand ble opplest for Erik Veikåker, som tilforn fol.105 innført. Da svarte han at han det ikke kunne benekte som de tilstått haver. Erik Veikåker begjærte sine prov at eksamineres, hvis tilstand er således: Nils Snersrud provet ved ed at som han for omtrent to år siden var i beskikkelse vis hos salig Iver Enderud, da svarte han dem således, at Anders Ørpen og Torbjørn Rud var således forlikt, at Torbjørns eiedeler ved Havik skulle gå i Redalsseterveien som ... kommer på fjeldveien og derifra i dalen fra dalen i "Lumvigen" og derifra i Breivassoset. Talte intet om hvor lenge det var siden denne forlikelse passerte. Dette var og Ole Torsen Semmens tilstand. Videre hadde de ei at prove. Torbjørn Rud nektet aldri at ha gjort annet forlikelse enn det makeskifte brevene omformelder. Knut Garåen (Gåran) tilsto allting sannferdig at være efter makeskiftebrevenes tilhold passert, untagen de ord: "til Haugeruds eier møter og vedtar", som han ikke minnes den tid imellem Anders Ørpen og Torbjørn Rud at være talt. Videre hadde han ei at prove.